

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กนก จันทร์ขจร. ธรรมเพื่อชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: เพชรสยามการพิมพ์, ๒๕๒๗.

กัญญารัตน์ เวชศาสตร์. "เพลงร้อยพรรษา : บทเพลงแห่งศรัทธา" ใน วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับพิเศษ, ๒๕๒๖.

กิมโซ๊ะ ขำสม อายุ ๗๒ ปี หมู่ ๖ ต.ท่าพริก อ. เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๓.

ใกล้รุ่ง อามระดิษ. "ร้อยแก้วแนวขนบของไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ถึง รัชกาลที่ ๗" วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.

খনุน ทวีผล อายุ ๗๖ ปี ต.ท่าพริก อ.เมือง จ.ตราด บ้านเลขที่ ๖๐/๑ หมู่ ๖ ต.ท่าพริก อ. เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๓.

คณิงนิตย์ จันทรบุดร. "ชนกุลา บ้านโนนใหญ่ ตำบลก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี" ใน วัฒนธรรมกับการพัฒนา ทางเลือกของสังคมไทย เล่มที่ ๒ ชนเผ่าไทยอีสาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๑.

จังหวัดตราด งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ. มปท., ๒๕๐๐.

จิตร ภูมิศักดิ์. ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาว และขอม และลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ ฉบับสมบูรณ์. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ: ศยาม, ๒๕๔๐.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. เสด็จประพาสเมืองจันทบุรี และ อักษรานุกรมภูมิศาสตร์จังหวัดจันทบุรี. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายชนบ บุปผเวส เป็นกรณีพิเศษ ณ เมรุวัดราษฎร์บำรุง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๖.

แจ้ว แสนสวัสดิ์ อายุ ๕๕ ปี บ้านท่าประดู่ ต. วังกระแจะ อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์, วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๖.

ฉล้อม วิจิตรสมบัติ อายุ ๖๘ ปี บ้านเลขที่ ๕๖ / ๑ หมู่ ๖ ต.เนินทราย อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์, วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕.

ฉลาดชาย รมิตานนท์. สี่เจ้านาย. กรุงเทพฯ: พายัพ ออฟเซต พรินท์, ๒๕๒๗.

ชมรมนักเรียนเก่าแอลเอสอี. พระมัลลย์กลอนสวด, กรุงเทพฯ : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, มปป.

- ธานี สุวรรณช่าง , “ วัฒนธรรมพื้นบ้านที่ถ่ายทอดทางวาจา ” แบบเรียนวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต (วิชาเลือก) ภาคตะวันออก ตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช ๒๕๓๐, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , ๒๕๔๐ .
- เชาว์ เพชรรัตน์ อายุ ๖๐ ปี ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ , วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๖ .
- โชคชัย บัณฑิตติละศักดิ์. “ เพลงบุญพื้นบ้านผ่านพรรษา ” ใน วารสารกรมเจ้าท่า , ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒. ๒๕๔๓ .
- ดึก โอวาท อายุ ๗๗ ปี หมู่ ๖ ต.ท่าพริก อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ , วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ .
- ดุษฎี ชุมสาย,ม.ล. วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔.
- ทัศนีย์ ทานตวนิช. การศึกษาและรวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านภาคตะวันออก (ระยะที่ ๒) วรรณกรรมจากตำบลตาขัน อำเภอบ้านค่าย และตำบลบ้านเพ อำเภอเมืองจังหวัดระยอง. ชลบุรี: โครงการส่งเสริมวัฒนธรรมภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, ๒๕๒๓.
- เทพรัตนานุกิษฐ์ (ทวี ธรรมธัช ป.๙) ,หลวง. พจนานุกรม ชาติสุสภกฤต , พระนคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย , ๒๔๙๔
- เทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี , สมเด็จพระ. ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ , ๒๕๒๕.
- ธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) พระ. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. คณะศิษย์พิมพ์ถวายเนื่องในมงคลวารอายุครบ ๖๐ ปี พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ๑๒ มกราคม ๒๕๔๒.
- ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ. “ ภาษาสำรา ” วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๙.
- น้อยหน้า อภิบาลศรี อายุ ๗๓ ปี หมู่ ๒ ต.ท่าพริก อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ , วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๖ .
- นี เจริญสุข อายุ ๗๓ ปี บ้านเลขที่ ๘ หมู่ ๔ ต.ท่ากุ่ม อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ , วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๕ .
- บริหารเทพธานี ,พระ. “ประวัติจังหวัดตราด” ใน นาวิกศาสตร์ ปีที่ ๑๘ เล่ม ๗ กรกฎาคม ๒๔๗๘ .
- บรรบรรณรักษ์ (นิยม รักไทย),นายร้อยเอก หลวง. สุสภกฤต-ไทยอังกฤษ อภิธาน , พระนคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๐๗

- บุญเดิม พันรอบ และภาวดี มหาพันธ์ , การสำรวจลักษณะสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียง , ชลบุรี : โครงการวิจัยภาษาและวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียง มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ บางแสน, ๒๕๒๒.
- บุญมี ตรากุล อายุ ๕๕ ปี และ เสน่ห์ สารเนตร อายุ ๘๐ ปี หมู่ ๖ ต.หนองคันทรอ อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ ,วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๖.
- ประมินทร์ จารุวร . "การสืบทอดทำนองสวดและประเพณีสวดพระมาลัยที่บ้านหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรี " วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ๒๕๔๒.
- ประจวบ เกษโกวิท อายุ ๘๐ ปี บ้านเลขที่ ๓๘ หมู่ ๑ ต. ท่าพริก อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ , วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖.
- ประชุม แสนสวัสดิ์ อายุ ๗๖ ปี บ้านจุฬามณี ต.ห้วยแร้ง อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ , วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๖ .
- ประวิทย์ เกษโกวิท อายุ ๕๖ ปี บ้านเลขที่ ๗๘ หมู่ ๖ ต. เนินทราย อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ ,วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕ .
- ปราณี วงศ์เทศ, " นิทานชาดกกับโลกทัศน์ของลาวพวน " ถิ่นถิ่นพื้นฐาน, กรุงเทพฯ: ศิลปวัฒนธรรม, ๒๕๓๑.
- ฝ่ายนิเทศก์การศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ . โบราณสถาน โบราณวัตถุ และมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดตราด , ตราด : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด, ๒๕๒๕.
- พระอานิสงสมหาสงกรานต์ ฉบับวัดใหญ่พลีว ต.พลีว อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี . เอกสารโบราณจาร ฉบับล่องชาด – ลานดิบ ๑ ผูก อักษรขอม ภาษาบาลี – ไทย แผนกเอกสารโบราณ หอสมุดแห่งชาติรัชมังกลาภิเชก จันทบุรี เลขที่ จบ.บ. ๓๑๔/๑ : ๑๓.
- พิพิธกิจจาภิวัฒน์ , พระครู . อายุ ๖๕ ปี เจ้าอาวาสวัดคลองมะขาม ต. หาดเล็ก อ.คลองใหญ่ จังหวัดตราด สัมภาษณ์ , วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๗.
- พิศาล บุญผูก " เพลงเจ้าขาว " ใน สยามอารยะ ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๘ มกราคม ๒๕๓๗ .
- พิศาล บุญผูก อายุ ๖๒ ปี บ้านเลขที่ ๑๘ หมู่ ๗ ต.เกาะเกร็ด อ.เมือง จ.นนทบุรี สัมภาษณ์ , วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๖.
- พูน สุนทรธรรม อายุ ๗๒ ปี หมู่ ๖ ต.ท่าพริก อ. เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ , วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๓.
- มยุรี อภิวาท อายุ ๕๐ ปี โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ ,วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๖.
- มหามนตรี,พระ. (ทรัพย์), ระเด่นลันได, กรุงเทพฯ : บรรณาการ,มปป.
- ยม กุมภะ อายุ ๕๐ ปี ต.ท่ากุ่ม อ.เมือง จ. ตราด สัมภาษณ์ ,วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๗

- รัก บำเพ็ญบุรณ อายุ ๘๔ ปี วัดปลายคลอง ต. วังกระแจะ อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ , วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗.
- ราชวรมณี(ประยูรย์ ปยุตโต),พระ. พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, กรุงเทพฯ: ธรรมสถานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕ .
- รามทิพรจน์, หลวง. นิราศเมืองตราด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๑๘ .
- และ สงวนหงษ์.หมู่ ๙ ต. เนินทราย อ.เมือง จ. ตราด สัมภาษณ์ ,วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๔๕.
- วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดตราด.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๒.
- วิมล เพชรรัตน์ อายุ ๕๕ ปี ต. ท่าโสม อ.เขาสมิง อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ , วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๖.
- ศรีจันทร์ น้อยสอาด. "เพลงร้องพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี : กรณีศึกษาเพลงโนเน เพลงลำภาข้าวสาร และเพลงระบำพื้นบ้าน" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล , ๒๕๔๔
- ศิริพร จิตะฐาน ณ ถลาง. ในท้องถิ่นมีนิทานและการละเล่น การศึกษาคติชนในบริบททางสังคมไทย. กรุงเทพฯ: มติชน, ๒๕๓๙.
- ศึกษาการพิศิษฐ์, ชุน. "การมหรสพต่าง ๆ ของจังหวัดตราด" วารสารศิลปากร ปีที่ ๒๑ เล่ม ๓ กันยายน ๒๕๒๐.
- สมบัติ ผากำเนิด อายุ ๖๔ ปี ต.หนองคันทรอ อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์ ,วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๖.
- สมบุรณ สืบเพ็ง อายุ ๖๒ ปี ต.หนองจิก อ.ศีขรภูมิ จ.สุรินทร์ สัมภาษณ์ ,วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๖.
- สมโภช มนัสสนิท อายุ ๖๐ ปี หมู่ที่ ๑ ต. ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด สัมภาษณ์ , วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗.
- สมศิริ ยิ้มเมือง. " เพลงขอทาน : ดำนนวนณิพกไทย " ใน สยามอารยะ , ปีที่ ๓๕ ฉบับที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๗ .
- สาครคชเขตต์,หลวง. จดหมายเหตุความทรงจำสมัยฝรั่งเศสยึดจันทบุรี. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี่ , ๒๕๓๔ .
- สำนักงานจังหวัดตราด. ตราดสุดแดนบูรพา. กรุงเทพฯ: บริษัท ดาวฤกษ์ จำกัด , ๒๕๔๖
- สำนักงานจังหวัดตราด . ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดตราด. กรุงเทพฯ : อักษรสมัย, ๒๕๒๗
- สี สาร่าพิ่ง อายุ ๗๔ ปี ชุมชนคลองควาย เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ สัมภาษณ์ ,วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ .
- สุกัญญา ภัทราชัย. เพลงปฏิพากย์: บทเพลงแห่งปฏิภาณของชาวบ้านไทย, กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

สุกัญญา ภัทรราชย์. รายงานการวิจัยเรื่อง เพลงพื้นบ้านในฐานะสื่อถ่ายทอดวรรณคดี .

กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ๒๕๓๔ (เอกสารอัดสำเนา)
 สุกัญญา สุจฉายา. “ เพลงหน้าออกพรรษา ” คอลัมน์ พินิจไทย ใน เนชั่นสุดสัปดาห์ ฉบับที่ ๔๙๐ ๒๒ - ๒๘ ตุลาคม ๒๕๔๑.

สุกัญญา สุจฉายา. รายงานการวิจัยเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมในวิถีชีวิตของชาวสวน
 คลองบางระมาด . กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , ๒๕๔๔
 (เอกสารอัดสำเนา)

สุกัญญา สุจฉายา. เพลงพื้นบ้านศึกษา, กรุงเทพฯ: ศูนย์คติชนวิทยา ร่วมกับโครงการตำรา
 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

สุนทรธรรมทัศน์, พระครู. เจ้าอาวาสวัดไม้ล้อม จังหวัดตราด อายุ ๗๕ ปี สัมภาษณ์, วันที่
 ๒๗ กันยายน ๒๕๔๖.

สุมาลย์ เรืองเดช, เพลงพื้นเมืองจากพนมทวน , กรุงเทพฯ : หน่วยงานนิเทศก์ กรมการ
 ฝึกหัดครู, ๒๕๑๘.

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (หัวหน้าโครงการ). เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเพื่อเสนอ
 ผลการวิจัย เรื่อง แผนที่ภาษาของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๔๔.

เสนาะ สงวนหงษ์ อายุ ๖๕ ปี บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ ๔ ต. ท่ากุ่ม อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์,
 วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕ .

เสนห์ สารเนตร อายุ ๘๐ ปี หมู่ ๖ ต.หนองคันทรอ อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์, วันที่ ๑๐
 ธันวาคม ๒๕๔๖ .

เสย สุเนตร อายุ ๖๔ ปี ต. หนองคันทรอ อ.เมือง จ. ตราด สัมภาษณ์, วันที่ ๓๑ ธันวาคม
 ๒๕๔๖

(หนังสือ)เพลงขอทาน เล่ม ๑ . พระนคร: โรงพิมพ์ไพบูลย์วรรณวิทย์, มปป.

อมรา พงศาพิชญ์. วัฒนธรรม ศาสนาและชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยในแนว
 มานุษยวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๕ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 ๒๕๔๑.

อภิรักษ์ณ์ เกษมผลกุล. ตะลุงเมืองตราด: ว่าด้วยตำนานหนังตะลุงในเมืองตราดและบท
 หนังตะลุงตำบลท่าโสม จังหวัดตราด. ตราด: สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตราด ,
 ๒๕๔๗.

อภิรักษ์ณ์ เกษมผลกุล. “มอญในเมืองตราด” ประชาชาติ. ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๓๙๗ เดือน ๑ -
 ๑๕ มกราคม ๒๕๔๘.

อภิรักษ์ณ์ เกษมผลกุล และคณะ. รายงานการดำเนินผลโครงการเรียนรู้ร่วมกัน สรรค์
 สร้างชุมชน กลุ่มศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ต. เนินทราย อ.เมือง จ.
 ตราด เสนอต่อ ทบวงมหาวิทยาลัย มิถุนายน ๒๕๔๕. (เอกสารอัดสำเนา)

อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท. การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

ออน สุขัง อายุ ๖๔ ปี บ้านเลขที่ ๓ หมู่ ๔ ต.ท่ากุ่ม อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์, วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕.

อนุমানราชธน, พระยา. เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล ตรุษ – สารท, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๒

อุทัย เจริญพีช อายุ ๖๒ ปี. ต.ห้วยแร้ง อ.เมือง จ.ตราด สัมภาษณ์, วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๕.

เอนก นาวิกมูล. “การแพร่กระจายของเพลงพื้นบ้านภาคกลาง”. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง “วัฒนธรรมพื้นบ้าน : คติความเชื่อ ศิลปกรรม และภาษา”.

กรุงเทพฯ : โครงการไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖.

เอนก นาวิกมูล. เพลงนอกศตวรรษ. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, ๒๕๒๗.

ภาษาอังกฤษ

William R. Bascom. “Four Functions of Folklore” The Study of Folklore . ed. By Alan Dundes. New Jersey: Prentice – Hall.Inc. 1965.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
บทร้องเพลงบอกบุญ จังหวัดตราด

ก. เพลงขอทาน

เพลงขอทาน ส่วนวันที่ ๑^{๔๔}

เอ๋อ เอ๋อ เอ็ง เอย เอย
ฉันมานั่งจ้องจ้องร้องขอทาน ร้องขอกับคนชาวบ้านๆ
ขอทานเอาไปเข้าวัดเข้าวา ทำบุญเดือนห้า เทศกาลสงกรานต์
ทำบุญสักนิตยาคิดมาก บ้านโน้นบอกเล่า ให้เข้ามานี้ คงไม่เสียที่คงเป็นการ
เมื่อฉันมานั่งร้องขออยู่หน้าบ้าน เชิญแม่ให้ทานหน่อยจะเป็นไร

เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอี้ย (ลูกคู่วิบอีกครั้งตั้งแต่ต้นจนจบ)
ฉันเปรียบเหมือนลูกไก่อยู่ใต้ถุน เชิญแม่ไปรยข้าวสาร ทำทานบุญสักหน่อยเป็นไร
เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอี้ย เชิญแม่ไปรยข้าวสารทำทานบุญ
เชิญแม่ไปรยข้าวสารทำทานบุญ เชิญแม่คุณจะเป็นไร เอ็ง เอย เอ็ง เอย เอ็ง
เอย

ให้ทานแล้วนั้นขอให้พร ๆ ให้สุขถาวรในภายภาคหน้า
เมื่อจะนึกสิ่งใดก็ขอให้สิ่งนั้น สารพันขอให้ได้สมปรารถนา
ฉันเอาไปก็สู่วัดเอาไปวา ขอให้ทำได้ทำบุญ เอ๋อเอ๋อ.....ในศาสนา

^{๑๔๔} คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว , วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดตราด , (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , ๒๕๔๓) , หน้า ๑๖๐

เพลงขอทาน สำนวนที่ ๒

วิทยากร : นางกิมโตะ ชำสม

นางชนุน ทวีผล

ต.ท่าพริก อ.เมือง จ.ตราด

๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๓

ศิโรราบกราบกราน ขอทานเข้าวัด ศิโรราบกราบกราน ขอทานเข้าวัด
ตามแต่แม่จะศรัท ... เอ้ย ธา (ซ้ำ)

แจ้วแจ้วแจ้วมาตามสายลม	แม่อย่าขึ้นอย่าชมแม่คุณชา
วันนี้ใหม่ วันสงกรานต์	พวกเราชาวบ้านขอเงินตรา
ด้วยว่าที่วัดยังขัดข้อง	ขาดเงินขาดทองแม่คุณชา
ด้วยว่าที่วัดยังขัดข้อง	ขาดเงินขาดทองแม่คุณชา
ศรัทธาเกิดแม่ใจ เอ้ย บุญ	
ขาดเงินขาดทอง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ้ย... แม่คุณชา	
ขาดเงินขาดทองแม่คุณชา	ศรัทธาเกิดแม่ใจ...เอ้ย....บุญ

นานนานทำที่ปีทำหน	นึกว่าสร้างกุศลเกิดแม่คุณชา (ซ้ำ)
วันนี้ใหม่วันสงกรานต์	พวกเราชาวบ้านขอเงินตรา
ประเพณีบ้านเราแต่เก่าแก่	ครั้งพ่อครั้งแม่เคยทำมา (ซ้ำ)
ทำนิตทำน้อยค่อยค่อยทำ	กุศลจะได้นำไปวันหน้า (ซ้ำ)
ศรัทธาเกิดแม่ใจ...เอ้ย....บุญ	
กุศลจะได้นำ ... เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ้ย...ไปวันหน้า	
กุศลจะได้นำไปวันหน้า	ศรัทธาเกิดแม่ใจ.... เอ้ย ... บุญ

ครั้งจะมาเรียไรหรือมันก็ยาก	
ครั้งจะมาออกปากหรือก็เกรง	จึงร้องเป็นเพลงพรรณนา
พ่อแม่ทั้งหลายหญิงชายฟัง	เอ็นดูลูกบ้างคุณแม่จำ

ผลทานทั้งหลายที่ได้มา ได้แล้วจะพา เอ๋ย...ไป
 ผลทานทั้งหลาย เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เออย เอ็ง เอ็ง เอ้ย ... ที่ได้มา
 ผลทานทั้งหลายที่ได้มา ได้แล้วจะพา เอ๋ย... ไป

เอาไปถวายพระสงฆ์ผู้ทรงศีล ท่านเป็นอาจณอยู่ครองไตร
 ที่บ้านของฉันไม่สู้จะขัด แต่ที่วัดก่อนจะอดจะนิ่งกันเสียหมดก็ไม่ได้
 ถ้าไม่ได้พวกเราเป็นเจ้าของ ใครจะมาปรองดองเอาใจใส่
 ถ้าไม่ได้พวกเราคงไม่เบาใจ จึงจะแลมาใส่ เอ๋ย.... บุญ
 ถ้าไม่ได้พวกเรา เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เออย เอ็ง เอ็ง เอ้ย ...ไม่เบาใจ
 ถ้าไม่ได้พวกเราคงไม่เบาใจ จริงเสียแล้วแม่ใจ เอ๋ย บุญ

บ้านโน้นบอกเล่าให้เข้ามานี้ คงไม่เสียทีและเป็นการ
 ไม่ละไม่เลยเคยทำทาน ไม่ละไม่เลยเคยทำทาน
 ไม่เว้นสักเว เอ๋ย ลา
 ไม่ละไม่เลย เอ๋ย ทำทาน ไม่ละไม่เลยเคยทำทาน
 ไม่เว้นสักเว เอ๋ย ... ลา

นานนานทำที่ปีทำหน นึกว่าสร้างกุศลเกิดแม่คุณชา
 ทำนิตทำน้อยค่อยค่อยทำ กุศลจะนำไปวันหน้า
 ทำนิตทำน้อยค่อยค่อยทำ กุศลจะนำไปวันหน้า
 ทำนิตทำน้อย สักร้อยสองร้อย จะไม่คิดมาก พวกฉันจะได้จาก เอ๋ย ไป
 สักร้อยสองร้อย เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เออย เอ็ง เอ็ง เอ้ยจะไม่คิดมาก
 สักร้อยสองร้อย จะไม่คิดมาก พวกฉันจะได้จากเอ๋ย ไป

เพลงขอทาน ส่วนวนที่ ๓

วิทยากร : นายฉลอม วิจิตรสมบัติ

ต.เนินทราย อ.เมือง จ.ตราด

๑๐ เมษายน ๒๕๔๕

สิบนิ้วน้อมบิณฑบาต	มือทั้งสองยกประนมขึ้นเหนือไหล่
ไหว้พ่อไหว้แม่ไหว้หมดทุก ๆ คน	ที่อยู่บนเคหาใน
นักขัตติยฤกษ์ขึ้นเบิกบาน	คงเป็นไทยทานนั้นโตใหญ่
ร่วมสามัคคียินดีพอ	ชวนกันมาขอซึ่งปัจจัย
มาบ้านนี้แล้วก็ย้ายไปบ้านนั้น	เอาบุญมาบอกทั่วกันทุกเคหา
เข้าบ้านนี้ออกไปบ้านนั้น	เชิญพ่อแม่ทำทานตามศรัทธา
มิได้ลำเอียงเบี่ยงบิด	ถือสัตย์ตั้งจิตพวกผมที่มา
พ่อแก้วแม่แก้วแล้วแต่จะให้	จตุปัจจัยของนานา
เชิญเกิดทำทาน	นานานานลูกได้มา
ศรัทธาเกิดทำ เอ๊ย ทาน	
เชิญเกิดทำทาน เออ เอ็ง เอ็ง เออ เอ็ง เอ็ง เอ๊ย นานานานลูกมา	

เพลงขอทาน ส่วนวนที่ ๔

วิทยากร : นายศิริ วิจิตรสมบัติ

ต.เนินทราย อ.เมือง จ.ตราด

๑๐ เมษายน ๒๕๔๕

ลูกจะตั้งชาดกยกปณิธาน	มาเล่าชานคุณแม่จำ
ฟังไว้จำไว้เป็นแบบอย่าง	ผู้ดีเขาสร้างทำกันมา
กุศลผลส่งให้สามารถ	เป็นพุทธประวัติกลับชาติแต่นั้นมา
ได้ประสูติเป็นกษัตริย์	พระองค์ท่านตรัสขึ้นเทศนา

สั่งสอนไพร่ฟ้าประชาชี	สืบเนื่องมาทุกวันนี้
ศาสนาตั้งไว้ห้าพันโลกปี	บารมีท่านสร้างผล
ผลศีลผลทานเป็นฐานรอง	ประดับประคองสร้างกันมา
สร้างพระนิพพาน	การศีลการทานท่านอุทิศสำหรับ
เชิญเกิดทำทาน	นานนานลูกได้มา (ข้า)
ศรัทธาเกิดทำ เอ๋ย ทาน	
เชิญเกิดทำทาน เออ เอ็ง เอ็ง เออ เอ็ง เอ็ง เอ๋ย นานนานลูกมา	
เชิญเกิดทำทานนานนานลูกมา	ศรัทธาเกิด เอ๋ย ทาน

ยามจะให้จงตั้งจิต	อุทิศเพื่อเครื่องอามิสจิตศรัทธา
เกิดชาติใดใดขออย่าได้ยากจน	ขอบุญกุศลแห่งตัวข้า
ขอให้ร่ำรวยขอให้ทรัพย์สิ้น	ไหลมาเทมา
ตั้งน้ำเรื่องรอง	ตั้งล่องธารา
จบหัวจบเกล้า	โปรดนำมา
ลูกรักจะพา เอ๋ย ไป	

เพลงขอทาน ส่วนวันที่ ๕

วิทยากร : นายเอี่ยม สงวนหงษ์

ต.เนินทราย อ.เมือง จ.ตราด

๙ เมษายน ๒๕๔๕

เออ เออ เอ็ง เออ เออ	
เมื่อให้ทานลูกแล้วลูกแก้วจะให้พร	ขอให้คุณแม่ถาวรประเสริฐศรี
มีลูกหญิงขอให้สอนง่าย	ถ้ามีลูกชายขอให้โอนอ่อน
ปวดหัวตัวร้อน	แม่จ๋าอย่าได้มี
อยู่เกิดแก้วดาลาที่	ด้วยความยินดี

ที่แม่ได้ศรัทธ เอ๋อ .. ฐา เกิดแก้วตา
 ชะเอ็ง เอ็ง เออย เอ๋อ เอ็ง เอ้ย อยู่เกิดแก้วตา
 ลาที่ด้วยความยินดี ที่แม่ได้ศรัทธ เอ๋อ ฐา

เอ๋อ เออ เอ็ง เออย เอ๋อ

ตามประเพณีมีมา	แต่ครั้งปู่ย่า
เขาทำกันสนุกสนาน	ทำยวันสงกรานต์แล้วก็ปีใหม่
บ้างสร้างเป็นพระหล่อ	บ้างก่อเป็นพระทราย
ช่วยกันทำบุญ ตักบาตร	อุทิศให้ญาติที่วางวาย
บ้างมีจิตจำนงสรองน้ำพระ	อาบน้ำชำระวรกาย
บ้างอาบน้ำให้คนแก่	คราวพ่อคราวแม่ปู่ย่าตายาย
บ้างจับกิ่งไม้เอยหลายผัว	กล่าวหาว่าทำตัวเปลี่ยวกาย
ประเพณีไทยเราก็กู้กันมา	ตั้งแต่ครั้งปู่ย่าตายาย
ประเพณีไทย ...เออ เอ็ง เอิง เออย เอ๋อ เอิง เอ้ย	เค้าทำกันมา
ประเพณีไทยเขาทำกันมา	ตั้งแต่ครั้งปู่ย่าตายาย

เพลงขอทาน ส่วนวันที่ ๖

วิทยากร : นางและ สงวนหงษ์

ต.เนินทราย อ.เมือง จ.ตราด

๙ เมษายน ๒๕๔๕

เอ๋อ เออ เอ็ง เออย เอ๋อ

บ้านโน้นบอกเล่าให้ฉันเข้ามา	คงไม่เสียที่คงไม่เป็นการ
แม่ไม่ละไม่เลยเคยทำทาน	แม่ไม่ละไม่เลยเคยทำทาน
ตามแต่แม่บ้านจะศรัทธ เอ๋อ ... ฐา	
แม่ไม่ละไม่เลย เอ็ง เอ็ง เอิง เอิง เออย เอ็ง เอิง เอ้ย	เคยทำทาน
แม่ไม่ละไม่เลยเคยทำทาน	ตามแต่แม่บ้านจะศรัทธ ... เอ๋อ ... ฐา

สิบนิ้วบิขึ้นจบผม	ยอกรบงคมขึ้นเหนือไหล่
ไหวพ้อไหวแม่ไหวทุกคน	ที่ท่านอยู่บนเคหาใน
นักชัตติฤกษ์เบิกบาน	มันเป็นวันสงกรานต์ขึ้นปีใหม่
ตั้งจิตสามัคคียินดีพอ	มาขอสิ่งปัจจัย
ไทยทานทั้งหลายตามได้ตามมี	แล้วแต่คุณพี่จะมอบให้
ลูกอุตุสำหรับนำตัวมาถึงหัวบันได	ทำทานเกิดแม่ใจ ... เอ๊ย .. ดี
ลูกอุตุสำหรับนำตัว เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๊ย ถึงหัวบันได	
ลูกอุตุสำหรับนำตัวมาถึงหัวบันได	ทำทานเกิดแม่ใจ เอ๊ย ... ดี

ทำทานเกิดคุณบุญคุณเยี่ยมยอด ทำบุญตลอดชั่วลูกหลาน	
ศาสนาจะตั้งอยู่ได้	ก็ด้วยอาศัยเนื่องจากทาน
ดูแต่พระเวสสันดร	ตอนจากนครเข้าไปอยู่ไพรสณฑ์
เจ้าชัชชูชกตามไปขอ	สองน้อยพระหน่อราชกุมาร
ท่านประทานให้ได้ด้วยมีใจศรัทธา	ดูจะควักลูกตาออกทำทาน
เชิญดูแบบอย่างทางทำทาน	ใจอารีย์ศรัทเอ๊ย ... ฐา
เชิญดูแบบอย่าง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๊ย ทางทำทาน	
เชิญดูแบบอย่างทางทำทาน	ใจอารีย์ศรัทเอ๊ย ... ฐา

เปิดหม้อไม่มีข้าวสุก	ลูกมาเปิดสมุกก็ไม่มีข้าวสาร
ลูกมานั่งจนจ่อ เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๊ย ร้องขอทาน	
มานั่งจนจ่อร้องขอทาน	ตามแต่แม่บ้านจะศรัท . เอ๊ย . ฐา ^{๑๕๖}

^{๑๕๖} สำหรับบทนี้วิทยากรกล่าวว่า เป็นของเก่า เป็นบทครูที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ

เพลงขอทาน สำนวนที่ ๗^{๑๕๗}

วิทยากร : คณะขอทานวัดสุวรรณภักดี

ต. ท่ากุ่ม อ.เมือง จ.ตราด

๑๓ เมษายน ๒๕๔๕

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย

ยกมือขึ้นสืบนิ้ว

หว่างคิ้ววันทาไหววัน

ทั้งพ่อและแม่ก็แก่เฒ่า วันดีบุญเข้า

ลูกจะไหว้ให้ทั่วทั้งครอบครัวบนเรือน

ลูกมาเยี่ยมเยือนถึงเคหา

ลูกอุทิศสำหรับรองดอง

ขอของเข้าวัด

ตามแต่แม่จะศรัทธา เอ๋ย.. ฆา

ลูกอุทิศสำหรับรองดอง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย ขอของเข้าวัด

ลูกอุทิศสำหรับรองดอง ขอของเข้าวัด

ตามแต่แม่จะศรัทธา เอ๋ย ฆา

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย

จะกล่าวถึงพระวิโรโฬธิดี

กลับชาติมาเป็นพระเวสสันดร

นำพระทัยใจท่านก็ดี

สร้างบุญบารมีมิได้หยุดหย่อน

ทั้งเรื่องชาวช่องทำนองเนื่อง

ลือเลื่องบ้านเมืองเพราะบุญชู

มีคนมาขอท่านก็พอใจของท่าน

การตัดกิเลสพระเวสสันดร

ทำทานเกิดอย่างร้อน เอ๋ย ..ใจ

การตัดกิเลส เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย พระเวสสันดร

การตัดกิเลสพระเวสสันดร

ทำทานเกิดอย่างร้อนเอ๋ย ... ใจ

^{๑๕๗} สำหรับสำนวนนี้ผู้ศึกษาได้บันทึกแถบขณะที่คณะนักร้องเพลงขอทานกำลังทำขอทานตามบ้านต่าง ๆ ระหว่างเทศกาลสงกรานต์

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย์

ลูกมานั่งยองยองมองขึ้นเรือน	เปรียบเหมือนคำเตือนนอกขอบาน
นานนานลูกมาที่ ปี่ลูกมาหน	เพราะความยากจนสุดจะสงสาร
มีมากทำมาก	มีน้อยทำน้อยเป็นหลักฐาน
การทำบุญนั้นไม่จำกัด	แม่จะจัดเป็นไทยทาน
แม่จะคิดอย่างโน้นแม่จะโอดอย่างนี้	ทำใจให้ดีให้ชื่นบาน
งบน้อยทำน้อยค่อยค่อยทำ	
ดูแต่น้ำตาลน้ำอ้อย	หยดนิดหยดหน่อยก็ยั้งหวาน
คราวนี้ที่ท่านอดสำหรับ	ท่านอดสำหรับบริจาคทาน
ทีละเล็กทีละน้อยค่อยค่อยทำ	กำลังยังโตไม่เท่าคชสาร
เจ้าจงให้ทานตามศรัทธา	ยังได้นางฟ้าเป็นบริวาร
เมื่ออย่าดูหมิ่นในศีลทาน	ตามแต่ใจจะศรัท เอย์ ฐา
เมื่ออย่าดูหมิ่น เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย์ เอ็ง เอ็ง เอีย ในศีลทาน	
เมื่ออย่าดูหมิ่นในศีลทาน	ตามแต่ใจจะศรัทเอ๋ยธา

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย์

ให้ทานลูกแล้วลูกแก้วจะให้พร	ขอให้แม่ถาวรในภพหน้า
ชาตินี้บุญมีให้มากมาย	ชาตินี้บุญใช้ไม่โอนอ่อน
ขอให้มียิ่งดั่งที่นั่งนอน	เกิดเมื่อยาร้อน ... เอย์ ... ใจ
ขอให้มียิ่งดั่ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย์ เอ็ง เอ็ง เอีย ที่นั่งนอน	
ขอให้มียิ่งดั่งที่นั่งนอน	เกิดเมื่อยาร้อน เอย์ ใจ

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย์

ให้ทานลูกแล้วลูกแก้วจะให้พร	ขอให้แม่ถาวรประเสริฐศรี
ห่วงหน้าห่วงหลังจนเหลือที่	
ใจหนึ่งก็จะไปใจหนึ่งก็จะอยู่	บ้านไกลเรือนไกลหรือก็ยังมี
ไม่เลือกที่รักไม่มักที่ชัง	จิตลูกลงหวังให้ชาติ

ปีหน้าฟ้าใหม่ยังไม่วายชีวี พากันยินดีเกิดแม่ใจ ...เอ๋ย .. บุญ
 ปีหน้าฟ้าใหม่ เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ๋ย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย ยังไม่วายชีวี
 ปีหน้าฟ้าใหม่ยังไม่วายชีวี พากันยินดีเกิดแม่ใจเอ๋ย ... บุญ

เพลงขอทาน ส่วนวันที่ ๘

วิทยากร : นางออน สุขัง

ด. ท่ากุ่ม อ.เมือง จ.ตราด

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕

เอ๋อ เอ๋อ เอ็ง เอ๋ย เอ๋ย

เชิญเกิดแม่คุณจึงอุดหนุนสนอง มีสิ่งของตามแต่จะให้
 แม่มีสิ่งใดแม่จึงให้สิ่งนั้น ศรีทธาแก่ท่านผู้ครองไตร
 เชิญสลัดตัดตระหนี่ ทำกันตามมีตามได้
 สมบัติทั้งหลายไม่ใช่ของเรา ประดุจดังเงาติดกาย
 จะประครองสนองหนุน ผลบุญที่เราเสื่อมใส
 เกิดชาติใดใดจะไม่ยากจน บุญกุศลที่เราทำเอาไว้
 ลูกอุตสำหรับนำตัวมาถึงหัวบันได ศรีทธาเกิดแม่ใจ...เอ๋ย ...บุญ
 ลูกอุตสำหรับนำตัว เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ๋ย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย มาถึงหัวบันได
 ลูกอุตสำหรับนำตัวมาถึงหัวบันได ศรีทธาเกิดแม่ใจ เอ๋ยบุญ

เอ๋อ เอ๋อ เอ็ง เอ๋ย เอ๋ย

ลูกมานั่งยองยองมองขึ้นเรือน เปรียบเหมือนคำเตือนบอกขอทาน
 นรนนานลูกมาที่ ปีลูกมาหน เพราะความยากจนสุดจะสงสาร
 มีมากทำมากมีน้อยทำน้อย อย่าให้ลูกนั่งคอยอยู่นานนาน
 ขอให้บุญนำส่งตรงนิพพาน จะได้สำราญ ... เอ๋ย ... ใจ

ขอให้บุญนำส่ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เออย เอ็ง เอ็ง เอ้ย ตรงนิพพาน
 ขอให้บุญนำส่งตรงนิพพาน จะได้สำราญ เอ้ย ... ใจ

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอ้ย

สิบนิ้วบ้วนขึ้นจบหัตถ์ ลูกคิดถึงวัดเรื่องข้าวสาร
 ลูกจะมาเรียโรมันก็ยาก จะมาออกปากก็ยั้งเกรง
 จึงคิดขึ้นมาเอ็งเอง ก็ว่าเป็นเพลงพรรณนา
 จะมาขอข้าวขอปลากับชาวบ้าน
 แม่อย่าละอย่าเมินเชิญทำทาน เกิดแม่เจ้าศรัทธา เอ้ยธา
 แม่อย่าละอย่าเมิน เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ้ย เชิญทำทาน
 แม่อย่าละอย่าเมินเชิญทำทาน เกิดแม่เจ้าศรัทธา เอ้ยธา

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอ้ย

จะกล่าวกระทำให้แม่รู้ทราบ ดูแต่คนกระจาบผู้มีรังอาศัย
 มันชะง่อยปากของตน
 มันคาบเอาขนเอาหนุ้มาซ่อมแซมเคหา ดูซิมันช่างทำกันได้
 เราเป็นมนุษย์ที่มีมือ ทำกันไม่ได้เขี้ยวหรือฟ่อพิสมัย
 เปรียบเทียบแล้วที่เราทำทาน ทำกันนานนานแล้วจะได้เย็นใจ
 เช่นเมื่อสร้างกุศลไปข้างหน้า เหมือนดังได้เคหาที่โตใหญ่
 ถ้าแม่ทำอย่างนี้ แล้วลูกจะช่วยดีใจ ก็ผลทานนั้นคงได้ ... เอ้ย ... ดี
 ถ้าแม่ทำอย่างนี้ เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ้ย จะช่วยดีใจ
 ถ้าแม่ทำอย่างนี้ แล้วลูกจะช่วยดีใจ ก็ผลทานนั้นคงได้ ... เอ้ย ... ดี

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอ้ย

ลูกมานั่งยองยองมองขึ้นเรือน เปรียบเหมือนคำเตือนบอกของท่าน
 นานนานลูกมาที่ปีลูกมาหน ขอเชิญแม่สร้างกุศลริบอุตสาห์
 น้ำอ้อยน้ำตาลข้าวสารฟักแพง ของสดของแห้งลูกก็ไม่ว่า

ของสดสดนะมันหมดเร็วหน่อย น้ำตาลน้ำอ้อยอยู่ได้ช้า
 ขอเชิญคุณแม่รีบจัด ก็ชนบัตรในหีบ ก็ใบละห้าใบละสิบ รีบศรัทธา
 ก็ให้ลูกแล้วลูกแก้วจะจัดเข้ายังวัดวา ศรัทธาเถิดแม่ใจ เอ๋ย ... บุญ
 ก็ให้ลูกแล้ว เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอีย ลูกแก้วจะจัดเข้ายังวัดวา
 ก็ให้ลูกแล้วลูกแก้วจะจัดเข้ายังวัดวา ศรัทธาเถิดแม่ใจ เอ๋ย ... บุญ

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

คุณแม่ให้ทานลูกแล้วลูกแก้วจะให้พร ขอให้แม่ถาวรไปภายหน้า
 ถ้ามีบุตรหญิงขอให้ง่าย ขอให้มิบุตรชายทั้งซ้ายขวา
 อยู่ดีกินดีกว่านี้หนา ก็ลูกรักต้องลา เอ๋ยไป
 อยู่ดีกินดี เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอีย กว่านี้หนา
 อยู่ดีกินดีกว่านี้หนา ก็ลูกรักต้องลา เอ๋ยไป

เพลงขอกาน ส่วนวันที่ ๙

วิทยากร : นางเสนาะ สงวนหงษ์

ต. ท่ากุ่ม อ.เมือง จ.ตราด

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕

บทร้องเชิญชวน

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

จะกล่าวกระทำให้แม่รู้ความ ดำเนินไปตามข้อไข
 หนทางลูกมากี่ลำบาก เพราะความจนยากก็จึงได้กล่าวไป
 คุณพ่อเจ้าคะคุณแม่เจ้าขา
 เอ็นดูด้วยช่วยอุปถัมภ์ เปรียบเหมือนลูกนกตกน้ำระกำใจ
 นึกว่าช่วยสักหน่อยก็ไม่น้อยใจ ผลทานนั้นคงได้ ... เอ๋ย ... ดี
 นึกว่าช่วยสักหน่อย เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอีย ไม่น้อยใจ
 นึกว่าช่วยสักหน่อยก็ไม่น้อยใจ ผลทานนั้นคงได้ ... เอ๋ย ... ดี

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย

ขึ้นชื่อว่าบุญแม่คุณจึงทำ	จะได้ติดตามอุปการ
มีมากทำมากมีน้อยทำน้อย	เป็นหลักฐาน
การทำบุญนั้นไม่จำกัด	แม่จึงจัดเป็นไทยทาน
แม่อย่าดูหมิ่นในศีลทาน	ใจจะบานศรัท เอ๋อ.. ฐา
แม่อย่าดูหมิ่น เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ้ย ในศีลทาน	
แม่อย่าดูหมิ่นในศีลทาน	ใจจะบานศรัท เอ๋อ.. ฐา

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย

ดูแต่ผลศีลผลทาน	มีตำนาน ^{๑๕๕} มาแต่ปางก่อน
ดุองค์จันทร์จันทร์พระราช	ยังให้พรานเลี้ยงงาออกมาเป็นท่อนท่อน
ท่านไม่หวังสังขารของในกาย	ขอให้เห็นทันตา
เมื่อท่านกลับชาติมาอีกที	จะได้วิเศษเป็นพระเวสสันดร
แม่ทำชาตกยกวาลี	ออกมาซื้ออาหารณ์
แม่จงตั้งนะโมเรื่องโสตุส	ทำทานเกิดอโยธา .. เอ๋อ .. ใจ
แม่จงตั้งนะโม เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ้ย เรื่องโสตุส	
แม่จงตั้งนะโมเรื่องโสตุส	ทำทานเกิดอโยธา .. เอ๋อ .. ใจ

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย

จะกล่าวถึงพระวิโรโฬธสัตว์	กลับชาติมาเป็นพระเวสสันดร
น้ำพระทัยใจท่านก็ดี	สร้างบุญบารมีมิได้หยุดหย่อน
ท่านมีช้างเผือกขาวผ่องอันรองเรื่อง	ชื่อว่าขวัญเมืองเพชรบุญชร
มีคนมาขอท่านก็พอพระทัย	ยกคเชนทร์ให้แก่ราชฎร

^{๑๕๕} คำนี้สะกดตามที่วิทยากรออกเสียงคำ

การตัดกิเลสก็องค์พระเวสสันดร ทำทานเกิดอย่าร้อน ...เอ๋ย ...ใจ
 การตัดกิเลส เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอี้ย พระเวสสันดร
 การตัดกิเลสก็องค์พระเวสสันดร ทำทานเกิดอย่าร้อน ...เอ๋ย ...ใจ

เพลงขอทาน ส่วนวันที่ ๑๐

วิทยากร : นายประวิทย์ เกษโกวิท

ต. เนินทราย อ.เมือง จ.ตราด

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕

เอ่อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

แม่มีสิ่งใดแล้วแต่จะเลื่อมใสลูกก็ไม่ว่า	จะเป็นข้าวสักแล่งแดงสักผล
เชิญทางสร้างทางกุศล	น้ำอ้อยน้ำตาลข้าวสารฟักแฟง
ของสดของแห้ง	แล้วแต่จะศรัทธา
ขอเชิญแม่จัดชนบัตรในหีบ	ใบละห้าใบละสิบหยิบออกมาทำบุญ
ให้พร้อมหอมกระเทียม	ขอเชิญตระเตรียมมริบอุดสำหรับ
พริกแห้งแดงไทย	ของใช้สอยตามมากตามน้อยคุณแม่ขา
มะพร้าวสักใบไฟสักลำ	เชิญอุปถัมภ์แก้วดวง
แม่มีสิ่งใดก็ให้สิ่งนั้นครบเครื่องกัณฑ์ที่บูชา	ให้แล้วลูกจะจัดเอาไปวัด ...เอ๋ย ...วา
แม่มีสิ่งใด เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอี้ย	ก็ให้สิ่งนั้นครบเครื่องกัณฑ์ที่บูชา
แม่มีสิ่งใดก็ให้สิ่งนั้นครบเครื่องกัณฑ์ที่บูชา	ให้แล้วลูกจะจัดเอาไปวัด เอ๋ย ...วา

เอ่อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

เมื่ออยู่เขาวงกฏบรรพตคีรี	ชูชกตาชี่ก็ยังคงตามไป
ขอสองกัณฑ์หาพระชาติ	พระกียินดีประทานให้
แต่ลูกในอกท่านยังยกทำทาน	สองกุมารผู้ร่วมใจ
ยกลูกให้พราหมณ์ ตรวจน้ำใส่มือ	ช่าวก็กระพือแดนไตร
พฤกษาชาติก็อ่อนแอน	เขาพระสุเมรุก็หวั่นไหว

ห้วยธารละหานหิน	กระแสน้ำทั้งห้วยใหญ่
เป็นระลอกกระฉอกฉาน	ทุกตอนแม่น้ำไหล
เทวabenสวรรค์	ต่างก็พากันอำนวยชัย
บ้างก็ไปรยบุปผามาลัย	ผ่านภพทองท่านทุกวิมาน
ก็พอใจพระองค์	ก็ทำได้ ...เอ๋ย ..ดี
ก็พอใจ เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ๋ย เอ็ง เอ๋ย พระองค์	
ก็พอใจพระองค์	ก็ทำได้ ...เอ๋ย ..ดี

เอ่อ เออ เอ็ง เอ๋ย เอ๋ย

ลูกจะนำชาติกษัตริย์	มาเล่ามาขานแม่คุณชา
ฟังแล้วจำไว้เป็นแบบอย่าง	ผู้ดีเขาสร้างทำกันมา
ผลส่งให้ได้สามารถ	ประวัติกลับชาติแต่นั้นมา
ได้บริสุทธิเป็นบุตรกษัตริย์	พระได้ตรัสเป็นเทศนา
สั่งสอนไพร่ทั้งประชาชี	สิ้นทุกวันนี้ศาสนา
วางไว้ห้าพันชโลภภัย	บารมีที่ท่านสร้างมา
ผลศีลผลทานเป็นฐานรอง	ประทับประคองอยู่อัครา
สร้างบารมีอภินิหาร	การศีลการทานท่านอุทิศสำหรับ
เชิญแม่จำแบบอย่างที่ลูกอ้างเอามา	ศรัทธาเกิดแม่ใจ เอ๋ย ... บุญ
เชิญแม่จำแบบอย่าง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ๋ย เอ็ง เอ๋ย ที่ลูกอ้างเอามา	
เชิญแม่จำแบบอย่างที่ลูกอ้างเอามา	ศรัทธาเกิดแม่ใจ เอ๋ย ... บุญ

เอ่อ เออ เอ็ง เอ๋ย เอ๋ย

คืนนี้พวกผมที่ยินดี	ร่วมสามัคคีร่วมกันมา
บ้านนี้แล้วก็ไปบ้านหน้า	บอกบุญทั่วกันทุกเคหา
มิได้ลำเอียงเบี่ยงบิด	ถือสุจริตร่วมกันมา
ได้บ้านนี้แล้วได้บ้านนั้น	ประสพกันนานา
มิได้เลือกที่รักมักที่ชัง	ด้วยตั้งใจเป็นกลางพวกผมมา

พ่อแก้วแม่แก้วแล้วแต่จะให้
 ผมรับทั้งหมดปลาสดปลาแห้ง
 แล้วแต่จะให้สิ่งใดมี
 ไม่ขีดสักกลองเกล็ดทองสักกลัก
 ผมรับทั้งหมดปรากฏที่มี

ปัจจัยของนานา
 พันธุ์ผักผักแพงก็ไม่ว่า
 หมากพลูบุหรี่ปูนและยา
 สบู่ลัทธิชักเสื้อผ้า
 น้ำปลากะปิเหล้าและยา

(ลูกคู่) ะ เหล้าก็เอาด้วยหรือ เรามาขอของเช้าวัดนะ

อ้าว เหล้าเป็นกำลังเดินทางยังไงล่ะ

อ้อ จริงของมันวะ

ผมรับทั้งหมดปรากฏที่มี

กระต่ายใบแดงเงินแบงคืใบละสิบ

ใบละสิบหยิบไม่ถึง

เชิญแม่ทำทาน

อย่าตระหนี่ที่ถ้วนควรแล้วหนา

อย่าตระหนี่ที่ถ้วน เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอย ควรแล้วหนา

อย่าตระหนี่ที่ถ้วนควรแล้วหนา ศรัทธาเกิดแม่ใจ ... เอ้ย ... ดี

น้ำปลากะปิเหล้าและยา

ศรัทธาเชิญแม่หยิบใบละห้า

จะให้ใบละหนึ่งลูกก็ไม่ว่า

เถิดนานานานลูกมา

ศรัทธาเกิดแม่ใจ ... เอ้ย ... ดี

เอ่อ เออ เอ็ง เอย เอ้ย

เชิญเกิดแม่ทำบุญแก้วัด

ของสดของแห้งจัดแจงไว้

อุตสาห์อาบเหงื่อต่างน้ำวันยังค่ำ

ชาติก่อนเราทำบุญไว้น้อย

นี่ก็ได้มาพบศาสนา

นี่ก็ถึงระยะที่ว่าจะทำทาน

ถ้าเกิดชาติใดขอใจจาง

วัดจะตั้งอยู่ได้ต้องอาศัยบ้าน

อย่าได้มีอันขัดในชาตินี้

ที่อุตสาห์ทำด้วยกายทุกวันนี้

เพราะผลบุญผลกรรมเรายังมี

จึงไม่ค่อยเป็นสุขซี

เร่งศรัทธาเกิดคุณพี

ขอเชิญอธิษฐานเฉพาะหน้า

อยู่ในพุทธองค์พระสัมมา

ฟังกันและกันนานมาอยู่เช่นนี้

เพลงขอทาน ส่วนที่ ๑๒ ^{๑๖๐}

วิทยากร : นางนี้ เจริญสุข

ด. ท่ากุ่ม อ.เมือง จ.ตราด

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๕

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย

เชิญเกิดแม่คุณลูกนำบุญมาส่ง	อย่าได้ไหลหลงเกิดนะหลวงพี่
บ้านจะต้องอาศัยวัด วัดจะต้องอาศัยบ้าน	จะต้องพึ่งพานกันอยู่เช่นนี้
ถ้าไม่ได้พวกเราคงซัด	สิ่งสารพัดก็ไม่มี
บ้านโน้นเหนื่อยค่อยประสบ	เป็นบรมสุขี
อุตสาห์ทำทานนานานลูกมาที่	ยินดีเกิดแม่ใจ....เอ๋ย....บุญ
อุตสาห์ทำทาน เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย นานานลูกมาที่	
อุตสาห์ทำทานนานานลูกมาที่	ยินดีเกิดแม่ใจ....เอ๋ย....บุญ

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย

คุณจะทำทาน	เปรียบเหมือนสะพานข้ามโลกีย์
แม่จะพ้นอกโรคจะสงสาร	พ้นความกัณดารเป็นสุขี
ผลบุญส่งให้แม่คงได้ความสุข	ขึ้นชื่อว่าทุกข์คงไม่มี
ความเจ็บจะค่อยหาย ความไข้จะค่อยสว่าง	ผลการแม่สร้างเอาไว้มี
ความยากคงไม่เห็น ความเชิญคงไม่พบ	คุณแม่จะประสบแต่สุขี
เชิญแม่ทำทานนานานลูกมาที่	ยินดีเกิดแม่ใจ เอ๋ย ... บุญ
เชิญแม่ทำทาน เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย นานานลูกมาที่	
เชิญแม่ทำทานนานานลูกมาที่	ยินดีเกิดแม่ใจ เอ๋ย ... บุญ

^{๑๖๐} บทนี้เป็นบทที่นางนี้ จดมาจากนางดิน เทียนคันฉัตร (ถึงแก่กรรม) ครูเพลงขอทาน โดย จดขณะที่นางดินนั่งเียบจากชายทุกวัน

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

ขึ้นชื่อว่าบุญแม่คุณคงทำ	จะได้ติดตามอุปการ
มีมากทำมากมีน้อยทำน้อย	เป็นหลักฐาน
การทำบุญไม่จำกัด	แม่จะจัดเป็นไทยทาน
แม่อย่าคิดอย่างไร โยน โยนอย่างนี้	ตั้งใจให้ตีให้ขึ้นบาน

มदनน้อยไซ่น้อยค่อยค่อยทำ

ดูแต่น้ำตาลน้ำอ้อย	หยดนิดหยดหน่อยก็ยั้งหวาน
พวกเสียที่เคี้ยวตำ	อุดสำหรับทำอุดสำหรับกลาน
ทีละเล็กทีละน้อย	บ่อยบ่อยเข้าทำรังจนโตเท่าคชสาร
ข้าวหนึ่งปั้นนั้นให้ทานกับกา	ยังได้นางฟ้าเป็นบริวาร
แม่อย่าดูหมิ่นในศีลทาน	ใจจานจะศรัท ... เอ๋ย .. ซา
แม่อย่าดูหมิ่น เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย	ในศีลทาน
แม่อย่าดูหมิ่นในศีลทาน	ใจจานจะศรัท ... เอ๋ย .. ซา

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

ดูแต่ผลศีลผลทาน	มีตำนานมาแต่ปางก่อน
ดูแต่องค์กัณฑ์พันด์พระราชา	ท่านยังให้งาออกเป็นท่อนท่อน
ท่านไม่ห้วงสังขารของในกาย	ขอให้เห็นทันตา
เมื่อท่านกลับชาติมาอีกที	ท่านวิเศษได้เป็นพระเวสสันดร
ลูกนำชาติกยกบมาลี	ออกมาซื้ออาหารณ์
แม่จงตั้งมโนเรื่องโสสุคร	ทำทานเกิดไม่ร้อนเอ๋ย...ใจ
แม่จงตั้งมโน เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย	เรื่องโสสุคร
แม่จงตั้งมโนเรื่องโสสุคร	ทำทานเกิดไม่ร้อนเอ๋ย...ใจ

เอ้อ เออ เอ็ง เอย เอย

องค์ดีโลโพธิสัตว์

นำพระทัยใจท่านก็ดี

ท่านมีช่างเผือกขาวผ่องงามรองเรื่อง

มีคนมาขอท่านก็พอพระทัย

การตัดกิเลสพระเวสสันดร

การตัดกิเลส เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ้ย พระเวสสันดร

การตัดกิเลสพระเวสสันดร

กลับชาติมาเป็นพระเวสสันดร

สร้างบารมีไม่ย่อหย่อน

ชื่อว่าขวัญเมืองเพชรบุญชู

ยกพระคเชนทรีให้แก่ราชฎ

ทำทานเกิดไม่ร้อน เอยใจ

พระเวสสันดร

ทำทานเกิดไม่ร้อน เอยใจ

เอ้อ เออ เอ็ง เอย เอย

ลูกจะยกมือขึ้นเหนือเกล้า

ปีใหม่วันใหม่เดือนใหม่

ลูกมาขอทานถึงที่นี่

นานนานลูกมาที่ปีหน

ลูกที่มาเจ้อจนนำบุญมาให้แก่ท่าน

เอ็นดูลูกทำทานนานนานลูกมาที่

เอ็นดูลูกทำทาน เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ้ย นานนานลูกมาที่

เอ็นดูลูกทำทานนานนานลูกมาที่ ยินดีเกิดแม่ใจ ...เอ้ย บุญ

ขอเชิญแม่ฟังลูกเล่าข้อคดี

มาถึงตรุษไทยตรุษสงกรานต์

นึกเอ็นดูด้วยช่วยสงสาร

ตามแต่แม่จงให้ท่านสิ่งที่มี

ยินดีเกิดแม่ใจ ...เอ้ย บุญ

เอ้อ เออ เอ็ง เอย เอย

ลูกจะเล่ากระทำให้แม่รู้ความ

หนทางลูกมาก็ลำบาก

คุณพ่อเจ้าคะ

นึกเอ็นดูด้วยช่วยอุปถัมภ์

นึกว่าช่วยสักหน่อยคงไม่น้อยใจ

นึกว่าช่วยสักหน่อย เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ้ย คงไม่น้อยใจ

นึกว่าช่วยสักหน่อยคงไม่น้อยใจ

ดำเนินมาตามข้อไข

เพราะด้วยความจนยากจึงต้องตรากกาย

คุณแม่เจ้าขา

เปรียบเหมือนลูกนกตกน้ำระกำใจ

ผลทานนั้นคงได้เอ้ย ..ดี

ผลทานนั้นคงได้เอ้ย ..ดี

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย์

อยู่วงกฎบรรพตคีรี	ชูชกตาชี่ก็ตามไป
ขอสองกัณหาชาติ	พระราชสีพระยินดีประทานให้
แต่เลือดในอกท่านยังยกทำทาน	ยกสองกุมารผู้พิสมัย
ยกลูกให้แก่พราหมณ์ กรวดน้ำใส่มือ	ข่าวกระฟือออกทั่วไป
พฤกษาชาติก็เอนอ่อน	เขาพระสุเมรุก็วันไหว
ชอกห้วยเขาใหญ่	ท่านก็โรยบุปผามาลัย
อานุกาพธรรมทานทุกวิมานพอใจ	ว่าพระองค์ทำได้ เอย์ .. ดี
อานุกาพธรรมทาน เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอย์ ทุกวิมานพอใจ	
อานุกาพธรรมทานทุกวิมานพอใจ	ว่าพระองค์ทำได้ เอย์ .. ดี

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย์

เชิญเกิดแม่คุณอุตหนุนสนอง	ที่มีสิ่งของตามแต่จะให้
มีสิ่งไรก็ให้สิ่งนั้น	ศรัทธาแก่ท่านผู้ครองไตร
เชิญสลัดตัดตระหนี่	ทำทานตามมีตามได้
สมบัติทั้งหลายไม่ใช่ของเรา	ตายแล้วเอาไปไม่ได้
บุญกุศลนี้จะเป็นผลของเรา	ประดุจดั่งเงาติดกาย
จะตามประกองสนองหนุน	ผลบุญที่เราเลื่อมใส
เกิดชาติใดใดคงจะไม่ยากจน	เพราะบุญกุศลที่เราทำเอาไว้
ลูกอุตสำหรับนำตัวมาถึงหัวบันได	ศรัทธาเกิดแม่ใจ ... เอย์ .. บุญ
ลูกอุตสำหรับนำตัว เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอย์ มาถึงหัวบันได	
ลูกอุตสำหรับนำตัวมาถึงหัวบันได	ศรัทธาเกิดแม่ใจ ... เอย์ .. บุญ

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย์

นานนานลูกมาที่ปีลูกมาหน	ขอเชิญแม่สร้างกุศลรับอุตสำหรับ
ลูกนี้ไม่ได้ขอไปใส่กระเพาะ	จะนำเข้ายังวัดวา
เมื่อถึงคราวติดขัด จะได้ใช้สอย	คนละเล็กคนละน้อยเกิดแม่คุณจำ

จะเป็นข้าวสารสักแหล่ง จะเป็นแดงสักผลขอเชิญแม่สร้างกุศลอุทิศ
 น้ำอ้อยน้ำตาลข้าวสารพักแวง ของสดของแห้งลูกก็ไม่ว่า
 ของสดสดมันหมดเร็วหน่อย น้ำตาลน้ำอ้อยอยู่ได้ช้า
 ขอเชิญคุณแม่รีบจัด ธนบัตรในหีบ ไบละห้าไบละสิบริบศรัทธา
 ให้ลูกแล้วลูกแก้วจะจัดเข้ายังวัดวา ศรัทธาเกิดแม่ใจ เอ๋... บุญ
 ให้ลูกแล้วลูกแก้วจะจัด เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอี้ย เข้ายังวัดวา
 ให้ลูกแล้วลูกแก้วจะจัดเข้ายังวัดวา ศรัทธาเกิดแม่ใจ เอ๋... บุญ

เอ๋ เออ เอ็ง เอย เอ๋

ลูกได้นำชาดกยกนิทาน มาให้แม่ทราบกิจจา
 เชิญแม่จำ แบบอย่างมาแต่ปางก่อน ดูพระเวสสันดรท่านทำมา
 ผลทานส่งผลให้ได้บริสุทธิ์เป็นบุตรกษัตริย์ พระองค์ได้ตรัสเป็นศาสดา
 ท่านได้มีศีลทานเป็นสั่งสอน ให้เฝ้าประชาชนี ลิ่นจนบัดนี้เป็นศาสนา
 พานรองได้ประดับประคอง เต็มอัตรา
 การสร้างปกทานบารมีอภิหาร การศีลการทานท่านอุทิศ
 เชิญแม่จำแบบอย่างที่คุณอ้างเอามา ศรัทธาเกิดแม่ใจ เอ๋ บุญ
 เชิญแม่จำแบบอย่าง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอี้ย ที่ลูกอ้างเอามา
 เชิญแม่จำแบบอย่างที่คุณอ้างเอามา ศรัทธาเกิดแม่ใจ เอ๋ บุญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงขอทาน สำนวนที่ ๑๓^{๑๖๑}

วิทยากร : นายอุทัย เจริญพืช

ต. ห้วยแร้ง อ.เมือง จ.ตราด

๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๕

เอ๋อ เอ๋อ เอ็ง เอย เอย

สิบนิ้วบิขึ้นจบหัตถ์	ลูกมากัดถึงวัดเรื่องข้าวสาร
วันใหม่เดือนใหม่อีกทั้งปีก็ใหม่	วันนี้เป็นท้ายมหาสงกรานต์
ลูกประติษฐ์คิดขึ้นมาเอง	มาร้องเป็นเพลงขอทาน
ขอปลาขอข้าวตามชาวบ้าน	ตามแต่แม่จะศรัท....เอ๋ยธา
ขอข้าวขอปลา เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย ตามชาวบ้าน	
ขอปลาขอข้าวตามชาวบ้าน	ตามแต่แม่จะศรัท....เอ๋ยธา

เอ๋อ เอ๋อ เอ็ง เอย เอย

ลูกชวนกันมาเที่ยวร้องบอก

ให้พ่อแม่ทั้งหลายรู้ทั่วกัน	อันตรุษสงกรานต์ประเพณี
เมื่อครั้งก่อนเก่าบิดมารดา	ปู้ยาดายายทำมานานสืบลูกสืบหลานถึงทุกวันนี้
ท่านผู้มีพระคุณได้ทำบุญกันต่างต่าง	ซึ่งเป็นตัวอย่างแห่งความดี
ไหนเลยจะนั่งเฉยอยู่ได้	อันประเพณีของไทยประเสริฐศรี
เชิญพ่อเชิญแม่ทำทานนานมาที	ยินดีแม่ศรัท.... เอ๋ย....ธา
เชิญพ่อเชิญแม่ทำทาน เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย นานมาที	
เชิญพ่อเชิญแม่ทำทานนานมาที	ยินดีแม่ศรัท.... เอ๋ย....ธา

^{๑๖๑} บทนี้เป็นบทที่คัดลอกมาจากทั้งของนายทอง เจริญสุข (ถึงแก่กรรม) และนายชุม สำหรับของนายชุมนั้นวิทยากรกล่าวว่านายชุมผู้นี้คัดลอกต่อมาจากอำเภอ เขาสมิง อีกทอดหนึ่ง อย่างไรก็ตามทั้งสองสำนวนนี้มีความคล้ายคลึงกัน วิทยากรตั้งข้อสังเกตว่า คนจากอำเภอเขาสมิงอาจนำไปจากนายทอง หรือ นายทองอาจนำมาจากอำเภอ เขาสมิง นอกจากนี้แล้ววิทยากรยังกล่าวอีกว่า เพลงขอทานสำนวนนี้สามารถร้องทำนองเพลงรำภาได้ด้วย

เอ้อ เออ เอ็ง เอย เอย

ตามประเพณีเคยมีมา	เมื่อแต่ครั้งคุณยาคุณยาย
เขาทำกันสนุกสนาน	เมื่อวันสงกรานต์ขึ้นปีใหม่
บางท่านก็ปั้นเป็นพระหล่อ	บางท่านก็หล่อเป็นพระทราย
บ้างทำบุญตักบาตร	อุทิศให้แก่ญาติที่วางวาย
บ้างทำบุญกรรมฐาน	ให้แก่วงศ์วานญาติทั้งหลาย
บ้างมีจิตจำนงสร้างน้ำพระ	เอาวารีขึ้นชำระวรกาย
บ้างอาบน้ำให้แก่คนแก่แก่	คราวพ่อคราวแม่ปู่ย่าตายาย
บ้างก็จับแม่ม่ายที่ใส่ผ้า	ว่าไม่หาครอบครัวที่อาศัย
บ้างก็จับคนงานการครั้งอยู่เก่าเก่า	อาบน้ำกินข้าวกันเรื่อยไป
ทำกันเช่นนี้ประเพณีไทย	สืบต่อตายาย....เอ๋ย ...มา
ทำกันเช่นนี้ เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย ประเพณีไทย	
ทำกันเช่นนี้ประเพณีไทย	สืบต่อตายาย....เอ๋ย ...มา

เอ้อ เออ เอ็ง เอย เอย

แต่การขอทานนั้นมีประโยชน์	สร้างวัดสร้างโบสถ์ที่อาศัย
ไทยทานส่วนรวมร่วมกันเป็นก้อน	สร้างของถาวรไว้ทั่วไป
วัดวาอารามคร่ำคร่า	แม้เมื่อได้เงินมาก็สร้างใหม่
ที่โหมมุงจากก็ปลดเปลื้อง	เปลี่ยนเป็นกระเบื้องให้สุกใส
จะได้เจริญเงินเรามี	เชิญร่วมสามัคคีกันเกิดนาย
จะจัดให้เด่นเห็นทันตา	สำหรับเมื่อคนจะมาและคนจะไป
จะได้ขึ้นนัยน์ตาศรัทธาเกิดนาย	ผลบุญจะได้ เอ๋ย..... ดี
จะได้ขึ้นนัยน์ตา เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย ศรัทธาเกิดนาย	
จะได้ขึ้นนัยน์ตาศรัทธาเกิดนาย	ผลบุญจะได้ เอ๋ย..... ดี

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

ทำเกิดพ่ออย่าได้ท้อแท้	ขอเชิญคุณแม่รีบทำทาน
ทำบุญเอาไว้ยามมีใจตระหนี่	ทำทานไว้มีเป็นรากฐาน
เมื่อยามวางวายก็จะได้เป็นผล	พาท่านไปยลเมืองวิมาน
มีมากมีน้อยทำน้อย	ดูชียดนิคหยดหน้อยก็ย้งหวาน
นิสัยเกลือกมีความเค็ม	ไม่ต้องถึงเต็มดวงทะนาน
แต่ก่อนโบราณว่าข้าวหนึ่งปั้นให้กา	ยังได้นางฟ้าเป็นบริวาร
ตั้งใจให้เที่ยงอย่าได้เอียงเอน	สองมือประเคนไทยทาน
จบหัวจบเกล้าแล้วเอามา	ตั้งเจตนาอธิษฐาน
ว่าเดชกุศลผลทานเกิดชาติต่อไป	ขอให้ไกลกันดาร
ความยากอย่าได้เห็นคนเข็ญอย่าได้พบ	ขอให้แม่ประสบพบสุขสำราญ
ลาโลกนี้ไปขอให้ไกลกันดาร	
อย่าดูหมิ่นในคุณศีลทาน	ทำใจอารีย์เร่งศรัทธาเอ๋ย..... ฐา
อย่าดูหมิ่น เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย	ในคุณศีลทาน
อย่าดูหมิ่นในคุณศีลทาน	ทำใจอารีย์เร่งศรัทธาเอ๋ย..... ฐา

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

เชิญแม่อุตสาห์สละทรัพย์สร้างมุงหวังดี	สร้างบุญบารมีเป็นเสปียง
ไปภายภาคหน้าบุญจะให้	นำส่งเป็นทางที่ตรงไม่เอนเอียง
ด้วยหยดเหงื่อแรงกายที่หามาได้มันลำบาก	ทนทุกข์ทนยากสุดลำเค็ญ
แม่จะดำริให้ทานแบ่งปันสิ่งของ	เป็นเงินเป็นทองของจำเป็น
จะได้บำบัดขจัดความยาก	การเป็นพระท่านลำบากเราแลเห็น
ท่านจะไปเรียกร่องของจำเป็น	มันมีกฎมีเกณฑ์เป็นกรอบการ
เชิญแม่ทำงานกับพระ	
เชิญแม่เสียสละให้เป็นทาน	หวังความสำราญ เอ๋ย ใจ
เชิญแม่เสียสละ เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย	ให้เป็นทาน
เชิญแม่เสียสละให้เป็นทาน	หวังความสำราญ เอ๋ย ใจ

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย์

เชิญแม่ทำงานอธิษฐานผลบุญ	โอบเอื้อเจือจุนทานบารมี
เราทำตามอย่างหนทางพระชินศรี	ได้สำเร็จมรรคผลสำเร็จโพธิญาณ
ด้วยทานบารมี	สร้างคุณความดีจนถึงนิพพาน
เราเราท่านท่านทำกันยังไม่ได้	ยังมีเสียดายที่ให้ทาน
เราให้กันก็เพียงพอเหมาะ	ให้แต่สิ่งจำเพาะที่เป็นทาน
เราจะสละทิ้งลูกทิ้งเมียเสียให้หมด	ให้ปรากฏหน้าสงสาร
พระองค์ท่านทำได้ให้เป็นทาน	มีตำนานเล่า เอย์ ... มา
พระองค์ท่านทำได้ เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย์ เอ็ง เอ็ง เอย์ ให้เป็นทาน	
พระองค์ท่านทำได้ให้เป็นทาน	มีตำนานเล่า เอย์ ... มา

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย์ เอย์

ดอนท่านเข้าวงกตบรรพตคีรี	มีชุกชุกยายชีตามไป
ขอสองกัณหาพอชาติ	ท่านก็ยินดีประทานให้
ยกลูกให้พรดวงน้ำใส่มือ	ข้าวก็กี่เลื่องลือทั่วแดนไกล
ฝูงเทพทุกชั้นฝั่ง	ต่างไปรยบุปผาและมาลัย
อานุภาพทำงานทุกวิมานพอใจ	พระองค์ทำได้เป็นอย่าง เอย์ .. ดี
ทุกวิมาน เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย์ เอ็ง เอ็ง เอย์ พอใจ	
ทุกวิมานพอใจ	พระองค์ทำได้เป็นอย่าง เอย์ .. ดี

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย์ เอย์

มาว่ากันถึงเรื่องพระพุทธเจ้าเรื่องยาวนาน เรามันครั้งลูกครั้งหลานก็หวั่นใจ
บางคนอยากจะถามเนื้อความของพระองค์ เราจะบอกตรงตรงมิได้
บ้างว่าเป็นนิทานเพราะการแต่ง เราจะบอกท่านให้แจ้งหายสงสัย
พระพุทธเจ้าเรามีจริงไม่ใช่จะอิงนวนิยาย เพราะหาหลักมาได้เอ่ยมี
อยากจะรู้เรื่องดีให้ไปคู่คำสอน อย่ามาวิงวอนให้หายสงสัย
พระพุทธเจ้าเราไม่มี

ที่ฟังทางใจ	ใครทำได้นั้นแหละดี
ใจสะอาดบริสุทธิ์ที่จะได้นั้น	เหมือนเราพบพระองค์ท่านพระชินศรี
ตามทันพระองค์	คงประเสริฐสุดที่
เราทำบุญทำทานหวังกันเท่านี้	เชิญทำทานบารมีให้เต็ม ... เอ๋ย .. ใจ
เราทำบุญทำทาน เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย	หวังกันเท่านี้
เราทำบุญทำทานหวังกันเท่านี้	เชิญทำทานบารมีให้เต็ม ... เอ๋ย .. ใจ

เอ่อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

ถ้าแม่ทำใจได้สะอาดสามารถเห็นธรรม	ขอโปรดแนะนำลูกบ้างสักที
ทำสะอาดแค่ไหนถึงได้สว่าง	จึงได้พบหนทางคงพันทุกข์สุดที่
เจริญรอยตามพระองค์กันให้ทัน	อย่าทอดถอนกันห้องความดี
เพราะอะไรที่มีหาบไปไม่ได้	
ลูกหลานที่สนใจ	จะเอาเนื้อหนังในกายไม่เป็นแก่นสาร
เรามาดังใจอุทิศคิดทำทาน	เพราะเป็นนิมานสำราญ เอ๋ย .. ใจ
เรามาดังใจอุทิศ เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย	คิดทำทาน
เรามาดังใจอุทิศคิดทำทาน	เพราะเป็นนิมานสำราญ เอ๋ย .. ใจ

เอ่อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

พ่อแม่เอ๋ยอย่าพะวงว่ามันคงกันนาน	แค่ลมเดียวเท่านั้นก็เปลี่ยนไป
จะเป็นลมออกหรือลมเข้า	แล้วหยุดสุดที่จะหมาย
นี่แหละมันขึ้นความตายทั้งสังขาร	อย่าว่าแต่หาบแต่คอนหนอนยังจะกินกัน
เมื่อยังมีชีวิตอยู่ดูว่าสำคัญ	สร้างอารมณ์อย่างนี้อย่างนั้นไป
สร้างอุปาทานยึดมั่นว่าชาติ	ไม่รู้วาทาตุทั้งสี่ในสังขาร
เรามีเปลี่ยนแนวความคิด	ให้จิตเบิกบาน
บั้นปลายจะได้สุขสันต์	ด้วยผลทานบาร..... เอ๋ย... มี
บั้นปลายจะได้ เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอ๋ย	สุขสันต์
บั้นปลายจะได้สุขสันต์	ด้วยผลทานบาร..... เอ๋ย... มี

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย

พ่อแม่เอ๋ยลูกมีใจรัก	ลูกจึงมาทวงทักให้หักหัน
ทำจิตใจของเราเข้าว่าพัน	สร้างอุบายกันให้ฝ่ายบุญคุณธรรม
เราใช้ความคิดหักจิตอารมณ์	ถ้ามีวหลงชมหมักมุ่นคุ้นคร้าว
หวังโน้มน้าวเคล้าคสิ่งตั้งเกสร	
หมกมุ่นครุ่นคิดจิตอวารณ์	จะหลับนอนไม่สุขทุกข์ทวิ
เรามารักษาขนบธรรมเนียมกันไว้บ้าง	ความดีคงจะตกค้างระหว่างใจ
ในสี่ห้องของเราอย่าเศร้าหมอง	เรารู้จักนึกคิดและตรึกตรอง
เพราะชีวิตเป็นของไม่จีรัง	อย่ามัวประมาทอาฆาต เอยเวร
เพราะชีวิตเป็นของ เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอย เอ็ง เอ็ง เอย ไม่จีรัง	
เพราะชีวิตเป็นของไม่จีรัง	อย่ามัวประมาทอาฆาต เอยเวร

เอ๋อ เออ เอ็ง เอย เอย

ลูกจะเล่าเรื่องแต่เบื้องหลัง	ให้พ่อแม่ได้ฟังเป็นสำเนา
พอเป็นข้อกล่าวมา	เรื่องราวแต่เก่าก่อน
องค์พระเวสสันดรท่านใจบุญ	ทำทานการุญมีเมตตา
เมื่อท้าวเธออยู่ในบุรี	อยู่ร่วมกับมัทรีแล้วกัณฑ์หา
อีกทั้งพระชาติหน่อไทย	ลูกเกษมใส่ในปรางคปรา
มีคนไปขอคเชนทร์องค์พระเวสสันดร	เธอหรรษา
ประทานช้างเผือกอันเรื่องรอง	สวยงามล้ำยอดดังทองทา
ให้แก่ผู้อื่นที่ต้องการในทันที	น้ำพระทัยท่านดีมีเมตตา
แต่ไปอยู่ศิริที่เขาเวงกต	เธอไปเป็นดาบสอยู่ในป่า
ยังมีเฒ่าตาชี่ตาชุก	บุกป่าฝ่ารกแนวพนา
ตามไปขอทานท่านก็ใจดี	ยกพระชาติแก้วกัณฑ์หา
สมมติให้เป็นทานด้วยเป็นการพอใจ	ยอมสละให้ทั้งบุตรบริบุตรา

น้ำพระทัยท่านดีมีศรัทธา เจตนาในทางเอ๋ย ...ทาน

น้ำพระทัยท่านดี เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เออย เอ็ง เอ็ง เอี้ย มีศรัทธา

น้ำพระทัยท่านดีมีศรัทธา เจตนาในทางเอ๋ย ...ทาน

เอ๋อ เออ เอ็ง เออย เอ๋อ

ลูกมาร้องอยู่เป็นนานประสานเสียง ก็แม่ทองเนื้อเกลี้ยงไปอยู่ไหน
เห็นแววแววไวไวเหมือนเงาในกระจก สุดที่จะยกออกมาได้
เห็นวับวับแวบแวบแปลบ নয়น์ตา อยู่บนเคหาตุฝักไฟ
ดูหีบโน่นหีบนี้ ทานที่จะให้แม่ช่างใจดีปราณีทำทาน
แม่จะให้สิ่งใดโปรดจงได้มาส่ง เชิญอย่างตึกลงจากบันได
ส่งฉันถึงมือแล้วฉันก็ถือเอาไป ถวายไว้ยังวัด เอ๋ย วา
ส่งฉันถึงมือแล้วฉันก็ถือ เอ็ง เอ็ง เอ็ง เอ็ง เออย เอ็ง เอ็ง เอี้ย เอาไป
ส่งฉันถึงมือแล้วฉันก็ถือเอาไป ถวายไว้ยังวัด เอ๋ย วา

เอ๋อ เออ เอ็ง เออย เอ๋อ

คุณพ่อคุณแม่ช่างใจบุญ การบุญทำบุญกับลูกแก้ว
ที่นี้ลูกแก้วจะให้พร แม่จะทำมาหากินในแถบถิ่นเมืองไทย
แม่จะทำอะไรขอให้สิ่งนั้น สินทรัพย์นั้นเป็นเงิน
ให้รวยเงินรวยทอง น้องน้องเศรษฐีทรัพย์สินมาก
เรือนจรขอให้สมหวังดุจตั้งพร ลูกรักจักร เอ๋ย ...ไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงขอทาน สำนวนที่ ๑๔

วิทยากร : นางเสย สุเนตร อายุ ๗๕ ปี

ต. หนองคันทรอ อ.เมือง จ.ตราด

๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

เปิดหม้อไม่มีข้าวสุก	เปิดกระหมุกไม่มีข้าวสาร
ลูกมานั่งจอนจ้อร้องขอทาน	ตามแต่จะศรัทธา เอ้อ เอ้ย ฐา
ลูกมานั่งจอนจ้อ เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย ขอทาน	
ลูกมานั่งจอนจ้อ ละขอทาน ตามแต่จะศรัทธา เอ้อ เอ้ย ฐา เออ เอ้อ เออ เอ้อ เอ็ง เอย	

เพลงขอทาน สำนวนที่ ๑๕

วิทยากร : นางชนุน ทวีผล อายุ ๗๖ ปี

นางหนาน อภิบาลศรี อายุ ๗๒ ปี

ต. ท่าพริก อ.เมือง จ.ตราด

๑๓ เมษายน ๒๕๕๗

เอ้อ เออ เอ็ง เอย เอ้ย

นานนานทำที่ปีทำหน	นึกว่าสร้างกุศลเกิดพ่อคุณชา
นานนานทำที่ปีทำหน	นึกว่าสร้างกุศลเกิดพ่อคุณชา
กุศลอันนี้มีประเสริฐ	ตายแล้วไปเกิดก็ยังมีเมืองฟ้า
ศรัทธาเกิดพ่อใจเอ๋ยบุญ	
ตายแล้วไปเกิด เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย ยังมีเมืองฟ้า	
ตายแล้วไปเกิดก็ยังมีเมืองฟ้า	ศรัทธาเกิดพ่อใจเอ๋ยบุญ

แจ้วๆ แว่วมาตามสายลม	แม่อย่าชื่อนอย่าชมแม่คุณชา
แจ้วๆ แว่วมาตามสายลม	แม่อย่าชื่อนอย่าชมแม่คุณชา
วันนี้ปีใหม่วันสงกรานต์	พวกเราชาวบ้านขอเงินตรา

ด้วยว่าท่าพริกยังขัดข้อง ขาดเงินขาดทองแม่คุณชา
 ศรีทธาเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ
 ขาดเงินขาดทอง เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย แม่คุณชา
 ขาดเงินขาดทองแม่คุณชา ศรีทธาเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ

ทำนิตทำน้อยค่อยๆ ทำ กุศลจะได้นำไปวันหน้า
 ทำนิตทำน้อยสักร้อยสองร้อยก็ไปหยิบมา พวกฉันจะได้พาเอ๋ยไป
 ทำนิตทำน้อย เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย สักร้อยสองร้อยก็ไปหยิบมา
 ทำนิตทำน้อยสักร้อยสองร้อยก็ไปหยิบมา พวกฉันจะได้พาเอ๋ยไป

นานๆทำทีปีทำหน นี้กว่าสร้างกุศลเกิดแม่คุณชา
 นานๆทำทีปีทำหน นี้กว่าสร้างกุศลเกิดแม่คุณชา
 กุศลอันมีเหลือหลาย มันมีบุญมากมายแม่คุณชา
 ทำนิตทำน้อยค่อยๆ ทำ กุศลจะได้นำไปวันหน้า
 กุศลอันนี้มีประเสริฐ ตายแล้วไปเกิดก็ยังมีเมืองฟ้า
 ศรีทธาเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ
 ตายแล้วไปเกิด เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย ก็ยังมีเมืองฟ้า
 ตายแล้วไปเกิดก็ยังมีเมืองฟ้า ศรีทธาเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ

ศีโรราบกราบกราน ขอทานเข้าวัด ตามแต่แม่จะศรีท เอ๋ย ธา
 ศีโรราบกราบกราน เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย ขอทานเข้าวัด
 ศีโรราบกราบกรานขอทานเข้าวัด ตามแต่แม่จะศรีท เอ๋ย ธา

ยกมือเคารพหนอว่าจบหัตถ์ ขอทานเข้าวัดพ่อคุณชา
 ยกมือเคารพหนอว่าจบหัตถ์ ขอทานเข้าวัดพ่อคุณชา
 ผลทานอันนี้ที่ประเสริฐ ตายแล้วไปเกิดก็ยังมีเมืองฟ้า
 ศรีทธาเกิดพ่อใจเอ๋ยบุญ

ตายแล้วไปเกิด เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย ก็ยังเมืองฟ้า
ตายแล้วไปเกิดก็ยังเมืองฟ้า ศรัทธาเกิดพอใจเอ๋ยบุญ

บ้านโน้นบอกเล่าให้เข้ามา คงไม่เสียที่หนอเป็นการ
แม่ไม่ละไม่เลยเคยทำทาน ไม่เว้นสักเว เอ๋ย ลา
แม่ไม่ละไม่เลย เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย เคยทำทาน
แม่ไม่ละไม่เลยเคยทำทาน ไม่เว้นสักเว เอ๋ย ลา

วันนี้ปีใหม่ท่ายสงกรานต์ พวกเราชาวบ้านขอเงินตรา
ด้วยว่าที่วัดหนอยยังขัดข้อง ขาดเงินขาดทองพ่อคุณชา
ศรัทธาเกิดพอใจเอ๋ยบุญ
ขาดเงินขาดทอง เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย พ่อคุณชา
ขาดเงินขาดทองพ่อคุณชา ศรัทธาเกิดพอใจเอ๋ยบุญ
ยกมือเคารพหนอว่าจบหัตถ์ ขอทานเข้าวัดแม่คุณชา
ยกมือเคารพหนอว่าจบหัตถ์ ขอทานเข้าวัดแม่คุณชา
ผลทานทั้งหลายที่ได้มา ได้แล้วจะพาเอ๋ยไป
ผลทานทั้งหลาย เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย ที่ได้มา
ผลทานทั้งหลายที่ได้มา ได้แล้วจะพาเอ๋ยไป

ยกมือเคารพหนอว่าจบหัตถ์ ขอทานเข้าวัดแม่คุณชา
ยกมือเคารพหนอว่าจบหัตถ์ ขอทานเข้าวัดแม่คุณชา
ด้วยว่าทางวัดหนอยยังขัดข้อง ขาดเงินขาดทองแม่คุณชา
ด้วยว่าทางวัดหนอยยังขัดข้อง ขาดเงินขาดทองแม่คุณชา
ทำนิตทำน้อยค่อยๆ ทำ กุศลจะได้นำไปวันหน้า

กุศลนี้ชี้ประเสริฐ ดายแล้วไปเกิดก็ยังมีเมืองฟ้า
 ศรัทธาเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ
 ดายแล้วไปเกิด เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย ก็ยังมีเมืองฟ้า
 ดายแล้วไปเกิดก็ยังมีเมืองฟ้า ศรัทธาเกิดพ่อใจเอ๋ยบุญ

แจ๊ๆแจ๊ๆมาตามสายลม แม้อย่าขี้น้อย่าชมแม่คุณชา
 ด้วยว่าที่วัดยังขัดข้อง ชาตเงินชาตทองแม่คุณชา
 คราวนี้คงมีหวัง นำเงินไปสร้างว่าศาลา
 ศรัทธาเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ
 นำเงินไปสร้าง เออ เอี้ย เอ็ง เอ่อ เออ เอี้ย ไปสร้างว่าศาลา
 นำเงินไปสร้างว่าศาลา ศรัทธาเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ

เพลงขอทาน ส่วนที่ ๑๖

วิทยากร : นางชุน ทวีผล อายุ ๗๖ ปี
 ต. ท่าพรึก อ.เมือง จ.ตราด
 ๑๓ เมษายน ๒๕๕๗

ขอให้รวยขอให้รวย ที่มาช่วยทำทานวันนี้
 ให้โชคดีโชคดีสุขเกษมเปรมปรีย์ ขอให้รวยขอให้รวย
 ขอให้รวยขอให้รวย ที่มาช่วยทำทานวันนี้
 ให้โชคดีโชคดีสุขเกษมเปรมปรีย์ ขอให้รวยขอให้รวย
 งานบุญใครทำใครได้ มีแต่พอกำวันนี้
 โชคดีโชคดีไม่เบา โชคดีมาเข้าขอให้รวยขอให้รวย
 งานบุญไม่มีใดให้ มีแต่พรให้สวยสวาย
 ใครมีลูกหญิงลูกชาย ให้อ่านสอนง่ายอีกด้วย

เพลงขอทาน ส่วนวันที่ ๑๗

วิทยากร : นางชนุน ทวีผล อายุ ๗๖ ปี

ต. ท่าพริก อ.เมือง จ.ตราด

๑๓ เมษายน ๒๕๕๗

ร้านนี้เป็นร้านของใคร	เจ้าของอยู่ไหนหายหน้าหายตา
ร้านนี้เป็นร้านของใคร	เจ้าของอยู่ไหนหายหน้าหายตา
มาซิมาโพทะนา	เจ้าของเจ้าขาไปอยู่แห่งใด
มาซิมาโพทะนา	เจ้าของเจ้าขาไปอยู่แห่งใด

เพลงขอทาน ส่วนวันที่ ๑๗

วิทยากร : นางหนาน อภิบาลศรี อายุ ๗๖ ปี

ต. ท่าพริก อ.เมือง จ.ตราด

๑๓ เมษายน ๒๕๕๗

ดวงเอ๋ยดวง	จะโรยจะร่วงอยู่ที่ดวงชะตา
ดวงดีก็ได้เป็น ส.ท.	ถ้าดวงมันพอลากยศก็มา
ดวงเอ๋ยดวง	จะโรยจะร่วงอยู่ที่ดวงชะตา
ดวงดีลาภยศก็มา ๑	ถ้าดวงชะตามันจะดี

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงขอทาน ส่วนที่ ๑๘

วิทยากร : นางสวิง วงศ์ทอง อายุ ๗๐ ปี

ต. ท่ากุ่ม อ.เมือง จ.ตราด

๑๓ เมษายน ๒๕๔๗

จะกล่าวกระทำให้แม่รู้ความ ดำเนินไปตามข้อไข
 หนทางลูกมากี่ลำบาก เพราะความจนยากจึงได้อาศัย
 คุณแม่เจ้าคะคุณพ่อเจ้าขา โปรดเอ็นดูด้วยช่วยอุปถัมภ์
 เปรียบเหมือนลูกนกตกน้ำระกำใจ นึกว่าช่วยสักหน่อยคงไม่น้อยใจ
 ผลทานนี้คงได้เอ๋ยดี
 นึกว่าช่วยสักหน่อย เออ เอ๊ย เอ็ง เอ่อ เออ เอ๊ย คงไม่น้อยใจ
 นึกว่าช่วยสักหน่อยคงไม่น้อยใจ ผลทานนี้คงได้เอ๋ยดี

เอ่อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

องค์อิศโรพรหัสตร์ เมื่อท่านกลับชาติมาเป็นพระเวสสันดร
 น้ำพระทัยใจท่านก็ดี ท่านสร้างบารมีมิได้หยุดหย่อน
 ช่างเผือกขาวผ่องงามรองเรื่อง ชื่อว่าขวัญเมืองเพชรบุญชู
 มีคนมาขอท่านก็พอพระทัย ยกคเชนทร์ให้แก่ราษฎร
 การตัดกิเลสองค์พระเวสสันดร ทำทานเกิดอย่าร้อนเอ๋ยใจ
 การตัดกิเลส เออ เอ๊ย เอ็ง เอ่อ เออ เอ๊ย องค์พระเวสสันดร
 การตัดกิเลสองค์พระเวสสันดร ทำทานเกิดอย่าร้อนเอ๋ยใจ

เอ่อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

อุตสำหรับทำทาน ก็เหมือนทอดสะพานข้ามโลกีย์
 จะพ้นโอบโลกสงสาร พ้นความกัณดารเป็นสุขี
 ผลบุญส่งให้คงได้ความสุข ขึ้นชื่อว่าทุกข์ก็คงไม่มี
 ความเจ็บก็จะค่อยหาย ความไข้ก็จะค่อยสร่าง

ผลบุญแม่สร้างเอาไว้มี

ความยากจะไม่เห็น

ความเชิญก็จะไม่พบ

คุณแม่จะประสบแต่สุขี

เชิญแม่ทำทานนาน ๆ ลุกมาที่

ยินดีเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ

เชิญแม่ทำทาน เออ เอ๋ย เอ็ง เอ่อ เออ เอ๋ย นาน ๆ ลุกมาที่

เชิญแม่ทำทานนาน ๆ ลุกมาที่

ยินดีเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ

เอ่อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

ให้ทานลูกแล้วลูกแก้วจะให้พร

ขอให้แม่ถาวรไปภายหน้า

ถ้ามีบุตรหญิงขอให้ว่างาย

ถ้ามีบุตรชายทั้งชายขวา

อยู่ดีกินดีวันนี้หนา

ก็ลูกรักจะลาเอ๋ยไป

อยู่ดีกินดี เออ เอ๋ย เอ็ง เอ่อ เออ เอ๋ย วันนี้หนา

อยู่ดีกินดีวันนี้หนา

ก็ลูกรักจะลาเอ๋ยไป

เอ่อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

ให้ทานลูกแล้วลูกแก้วจะให้พร

ขอให้แม่ถาวรประเสริฐศรี

ยามลูกจะลาให้พะว้าพะวัง

ห่างหน้าห่างหลังไม่อยู่ดี

ใจหนึ่งก็จะไปใจหนึ่งก็จะอยู่

บ้านไกลเรือนไกลหนอกก็ยังดี

ไม่เลือกที่รักไม่มักที่ชัง

จิตลูกยังหวังให้เขาดี

ปีหน้าฟ้าใหม่ยังไม่วายชีวี

พากันยินดีเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ

ปีหน้าฟ้าใหม่ เออ เอ๋ย เอ็ง เอ่อ เออ เอ๋ย ยังไม่วายชีวี

ปีหน้าฟ้าใหม่ยังไม่วายชีวี

พากันยินดีเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ

เอ่อ เออ เอ็ง เอย เอ๋ย

นานานลูกมาที่ปีหนึ่งลูกมาหน

นี้กว่าสร้างกุศลริบอุตุสำหรับ

ลูกไม่ได้ขอเอาไปใส่กระเป่า

ลูกจะพาเข้ายังวัดวา

ก็เมื่อถึงคราวติดขัดก็จะได้ใช้สอย

คนละเล็กคนละน้อยเกิดนะพ่อกแม่จ๋า

จะเป็นควรวัดแค่นี้จะแดนวัดสน ขอเชิญแม่สร้างกุศลรับอุทิศสำหรับ
 ขอเชิญคุณพ่อคุณแม่รีบจัด ก็ชนบัตรในหีบ
 ก็ใบละห้าใบละสิบศรัทธา ให้แล้วลูกจะจัดเข้ายังวัดวา
 ศรัทธาเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ
 ให้แล้วลูกจะจัด เออ เอ๊ย เอ็ง เอ่อ เออ เอ๊ย เข้ายังวัดวา
 ให้แล้วลูกจะจัดเข้ายังวัดวา ศรัทธาเกิดแม่ใจเอ๋ยบุญ

เพลงขอทาน ส่วนวันที่ ๑๘

วิทยากร : นางสวิง วงศ์ทอง อายุ ๖๒ ปี

ต. ท่ากุ่ม อ.เมือง จ.ตราด

๑๑ เมษายน ๒๕๔๗

เอ่อ เออ เอ็ง เอ๋ย เอ๋ย

สิบนิ้วว่าลูกขอบนบระจบหัตถ์ ลูกคิดถึงวัดเรื่องข้าวสาร
 วันนีวันสงกรานต์ ลูกจะมาขอทานเข้าก็ยังวัดก็ยังวา
 ผลทานทั้งหลายที่ได้มา ได้แล้วจะพาเอ๋ยไป
 ผลทานทั้งหลาย เออ เอ๊ย เอ็ง เอ่อ เออ เอ๊ย ที่ได้มา
 ผลทานทั้งหลายที่ได้มา ได้แล้วจะพาเอ๋ยไป

จะมาออกปากหรือก็ยังเกรง เลยสร้างเป็นเพลงพรรณนา
 ข้าข้าวขอปลาหนาดตามชาวบ้าน ท่านไม่ละไม่เลยเคยทำทาน
 ท่านไม่เว้นสักเว เอ๋ย ลา
 ท่านไม่ละไม่เลย เออ เอ๊ย เอ็ง เอ่อ เออ เอ๊ย เคยทำทาน
 ท่านไม่ละไม่เลยเคยทำทาน ท่านไม่เว้นสักเว เอ๋ย ลา

ที่โน่นบอกเล่าให้เขาเอ๋ยมาที่นี่ คงไม่เสียทีนะคุณแม่จำ
 ขอเชิญทำทานกับลูกบ้าง ลูกจะนำเข้าก็ยั้งวัดก็ยั้งวา
 ผลทานทั้งหลายที่ได้มา ได้แล้วจะพาเอ๋ยไป

เอ่อ เออ เอ็ง เอ๋ย เอ๋ย

เมื่อทำทานกับลูกแล้ว ลูกแก้วก็จะให้พร
 ขอให้แม่ถาวรไปข้างหน้า อยู่ดีกินดีทางนี้หนา
 ลูกรักจะพาเอ๋ยไป
 อยู่ดีกินดี เออ เอ๋ย เอ็ง เอ่อ เออ เอ๋ย ทางนี้หนา
 อยู่ดีกินดีทางนี้หนา ลูกรักจะพาเอ๋ยไป

ลูกจะนำไปถวายก็พระสงฆ์ผู้ทรงศีล เป็นอาจิณที่ครองไกร
 ที่บ้านก็ไม่สู้ขัดที่วัดก่อนจะอด ถ้าเราจะนั่งกันเสียหมดเสียคงไม่ได้
 ต้องอาศัยพวกเราเป็นเจ้าของ ปรีกษาปรองดองกันตามได้
 ทุกเช้าทุกเย็นท่านไม่เห็นใคร ถ้าไม่ได้พวกเราคงไม่เบาใจ
 เสียแล้วในใจเอ๋ยบุญ
 ถ้าไม่ได้พวกเรา เออ เอ๋ย เอ็ง เอ่อ เออ เอ๋ย คงไม่เบาใจ
 ถ้าไม่ได้พวกเราคงไม่เบาใจ เสียแล้วในใจเอ๋ยบุญ

เมื่อทำทานกับลูกแล้ว ลูกแก้วก็จะให้พร
 ให้มีขี้ข้าวอยู่ข้างเหนือ ให้มีขี้เกลือหนาอยู่ข้างใต้
 ให้มีบุตรหญิงให้ว่าง่าย ให้มีบุตรชายให้โอนอ่อน
 ขอให้มียางตั้งที่นั่นนอน คุณแม่ไม่เดือดร้อนในเอ๋ยใจ
 ขอให้มียางตั้ง เออ เอ๋ย เอ็ง เอ่อ เออ เอ๋ย ที่นั่นนอน
 ขอให้มียางตั้งที่นั่นนอน คุณแม่ไม่เดือดร้อนในเอ๋ยใจ

เพลงขอทาน สำนวนที่ ๒๐

วิทยากร : นายเล็ก อนันต์ อายุ ๔๘ ปี

๖/๑ หมู่ ๔ ต.หาดเล็ก

อ.คลองใหญ่ จ.ตราด

๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๗

เอ้อ เออ เอ็ง เอย เอย

บุญทานการกุศล

ขอเป็นข้าหน้า

เป็นวิมานทอง

กับทั้งนางฟ้า

เครื่องทิพย์ครั้งนี้

บิดาย่านาน

ครูบาอาจารย์

ได้วิมานทอง^{๑๒๒}

บุญนี้ที่ข้าทำ

เครื่องทิพย์นานา

เรื่องรองโสภา

พันหนึ่งบริวาร

ขอให้ถึงชนนี้

ถึงญาติมิตรทุกหมู่

พันทุกข้อย่านาน

ศูนย์วิทยพัชการ

^{๑๒๒} เพลงขอทานสำนวนนี้วิทยากรกล่าวว่าครูเพลงนำมาจากมนต์ และไม่ให้อ่านให้คนนอกฟังดังนั้นจึงต้องร้องให้เนื้อตกหล่น บทนี้จึงไม่ใช่บทสมบุรณ์ วิทยากรแนะนำให้เกลากลอนเสียใหม่ก็จะได้เป็นเพลงขอทาน แต่ผู้วิจัยสังเกตว่าบทร้องนี้คล้ายกับคำอธิษฐานในประเพณีทำบุญสงหรือบุญโค่นต้นไม้ของจังหวัดตราด ดังนี้

บุญนี้ที่ข้าทำ ขอให้เป็นข้าหน้า เครื่องพิจารณา สู้วิมานทอง
เรื่องรองโสภา พบทั้งนางฟ้า วันหนึ่งประมาณ ศีลทานดังนี้ ขอให้ศีลธรรม ถึง
บิดามารดา ผูกเปรตทั้งหลาย นรกอสุรกาย กุ้งเล็กปลาน้อย ปลาโคปุหอย
บุญน้อยเรื่องรอง ขอให้ตั้งใจปอง รับเอาส่วนบุญ

อย่างไรก็ตามวิทยากรกล่าวว่ายังมีบทร้องอีกจำนวน ๒ หน้ากระดาษ แต่ไม่สามารถร้องให้ฟังได้ เพราะครูแรงเกรงจะเป็นอันตราย โดยกล่าวว่ามี ๒ ทำนองและมีบทร้องภาษาเขมรด้วย

เพลงขอทาน ส่วนวันที่ ๒๑

วิทยากร : นางรัก บำเพ็ญบุญ อายุ ๘๔ ปี

วัดปลายคลอง ต.วังกระแจะ

อ.เมือง จ.ตราด

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗

คนจนเข็ญใจ เอ.....เฮ้ เอ เท่ เฮ เอ๊	พ่อจงได้โปรด
เชิญให้พ่อมาโปรด	เกิดพ่อท่านใจบุญ
ลูกนี้เหมือนลูกไก่พลัดแม่	มาร้องแข่งแซ่อยู่ตามใต้ถุน
เชิญให้พ่อแม่เอาข้าวสาร	มาโปรยทำทานเอาบุญ
เชิญท่านทำบุญหว่านผล	หนอทันต้ายังเห็น
ทำบุญให้ท่านให้เป็นการร่วมเย็น	ทำแล้วบุญนี้แล้วแต่จะเป็นไป
จะเป็นอย่างไรน	ก็ให้เป็นไปตามบุญ
เมื่อทำบุญกับลูกแล้ว	ลูกแก้วนี้จะให้พร
ถ้าท่านมีลูกหญิงนี้ก็ขอให้สอนง่าย	ถ้าท่านมีลูกชายก็ขอให้โอนอ่อน
ขอให้ท่านมีฟูกหนัง เออ เอ้อ เออ เอ้อ เออ เอ๊ย	หนอมมีเตียงนอน
ขอให้อยู่สุขซาถาวร	เหมือนอย่างพรที่ลูกรำ..เอ๋ย...พัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงขอทาน ส่วนวันที่ ๒๒

วิทยากร :นางรัก บำเพ็ญบุรณ์ อายุ ๘๔ ปี

วัดปลายคลอง ต.วังกระแจะ

อ.เมือง จ.ตราด

๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๗

ลูกเป็นคนจนซึ้งใจ เอ.....เฮ้ เอ เหม่ เอ เอ ท่านจงได้โปรด
 เชิญให้พ่อแม่มาโปรด เอ๋ยพ่อท่านใจเอ๋ยบุญ
 ลูกนี้เหมือนลูกไก่พลัดแม่ มาร้องเซ็งแซ่อยู่ในใต้ถุน
 เชิญให้พ่อแม่มาโปรดข้าวสาร ทำทานเอาเอ๋ยบุญ
 เอ็ง เอ้อ เออ เอ๋ย

ลูกขอข้าวกินสักถ้วย ให้ลูกขอกล้วยกินสักใบ
 แต่พอยาไส้ เลี้ยงอาต....มา
 เชิญท่านทำบุญหว่านผล หนอทันต้ายังเห็น
 ทำบุญให้ทานให้เป็นการรรมเย็น ทำแล้วบุญนี้แล้วแต่จะเป็น เอ๋ย ไป

เมื่อให้ทานกับลูกแล้ว ลูกแก้วนี้จะให้พร
 ถ้าท่านมีลูกหญิงนี้ก็ขอให้สอนง่าย ถ้าท่านมีลูกชายก็ขอให้โอนอ่อน
 ขอให้ท่านมีฟูกนั่ง เอ๋ย เตียงนอน
 เหมือนอย่างพรที่ลูกรำ..เอ๋ย...พัน

เพลงขอทาน ส่วนวันที่ ๒๓

วิทยากร : นางบุญส่ง วงศ์ทอง อายุ ๖๕ ปี

ต.ท่ากุ่ม อ.เมือง จ.ตราด

๑๑ เมษายน ๒๕๔๗

เอ้อ เออ เอ้อ เออ เอ้ย

สิบนิ้วลูกเอยขอหลบหลบหัตถ์

วันนี้วันสงกรานต์

ผลทานทั้งหลายที่ได้มา

ผลทานทั้งหลาย เออ เอ้อ เออ เออ เอ้อ เอ็ง เอ้ย ที่ได้มา

ผลทานทั้งหลายที่ได้มา

เอ้อ เออ เอ้อ เอ้ย

ลูกคิดถึงวัดก็ถึงวา

ลูกจะมาขอทานเข้ายังวัดก็ยังวา

ได้แล้วจะพา...เอ้ย ...ไป

ได้แล้วจะพา...เอ้ย ...ไป

จะมออกปากหรือก็ยังไม่เกรง

นะขอข้าวขอปลา

ท่านไม่ละท่านไม่เลยเคยทำมา

ท่านไม่ละท่านไม่เลยเคยทำมา เออ เอ้อ เออ เออ เอ้อ เอ็ง เอ้ย

ท่านไม่ละท่านไม่เลยเคยทำมา

ที่โน้นเขาบอกเล่าให้เข้ามาที่นี่

เชิญทำทานกับลูกบ้าง

ผลทานทั้งหลาย เออ เอ้อ เออ เออ เอ้อ เอ็ง เอ้ย ที่ได้มา

ผลทานทั้งหลายที่ได้มา

เอ้อ เออ เอ้อ เอ้ย

เลยสร้างเป็นเพลงหรือพรรณนา

ตามทำมา

ไม่เว้นสักเว...เอ้ย...ลา

ไม่เว้นสักเว...เอ้ย...ลา

คงไม่เสียที่นะคุณแม่จำ

ลูกจะนำเข้ายังวัดก็ยังวา

ได้แล้วจะพา...เอ้ย ...ไป

ศูนย์วิทยากร

คุณหญิงวิทย์วิทยากร
คุณหญิงวิทย์วิทยากร

เอ้อ เออ เอ้อ เออ เอี้ย

เมื่อทำทานกับลูกแล้วลูกแก้วก็จะให้พร ขอให้แม่ถาวรนะไปข้างหน้า

อยู่ดีกินดีทางนี้หนา ลูกรักจะพา...เอ๋ย...ไป

อยู่ดีกินดี เออ เอ้อ เออ เออ เอ้อ เอ็ง เอี้ย ทางนี้หนา

อยู่ดีกินดีทางนี้หนา ลูกรักจะพา...เอ๋ย...ไป

เอ้อ เออ เอ้อ เอี้ย

ลูกจะนำไปถวายพระสงฆ์ผู้ทรงศีล เป็นอาจิณที่ครองไกร

ที่บ้านคงไม่สู้ขาด ที่วัดก่อนจะอด

ถ้าเรานิ่งกันเสียหมด เสียคงไม่ได้

ต้องอาศัยพวกเราเป็นเจ้าของ บริक्षाปรองดองกันตามได้

ทุกเช้าทุกเย็นท่านไม่เห็นใคร

ถ้าไม่ได้พวกเราคงไม่เบาใจ เสียแล้วในใจ..เอ๋ย..บุญ

ถ้าไม่ได้พวกเรา เออ เอ้อ เออ เออ เอ้อ เอ็ง เอี้ย คงไม่เบาใจ

ถ้าไม่ได้พวกเราคงไม่เบาใจ... เสียแล้วในใจ..เอ๋ย..บุญ

เอ้อ เออ เอ้อ เออ เอี้ย

เมื่อทำทานแก่ลูกแล้ว ลูกแก้วก็จะให้พร

ให้มียังข้าวหนอยูข้างเหนื่อ ให้มียังเกลือหนอยูข้างใต้

ให้มีบุตรหญิงให้ว่างาย ให้มีบุตรชายเสียให้ออนอ่อน

ขอให้มีเตียงตั้งที่นั่นนอน คุณแม่ไม่เดือดร้อนในใจ

ขอให้มีเตียงตั้ง เออ เอ้อ เออ เออ เอ้อ เอ็ง เอี้ย ที่นั่นนอน

ขอให้มีเตียงตั้งที่นั่นนอน คุณแม่ไม่เดือดร้อนในใจ

เอ้อ เออ เอ้อ เอี้ย

ข. เพลงรำภาข้าวสาร

เพลงรำภา ส่วนที่ ๑

วิทยากร : นายอุทัย เจริญพิช

ต. ห้วยแร่ อ.เมือง จ.ตราด

๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๕

บทปลุก^{๖๖}

ลูกมาถอยหลังนั่งทรุดแล้วลูกก็จุดแต่บันได	ลูกมานั่งกราบไหว้แม่คุณที่เรือนนี้
ลูกเงยหน้าขึ้นไปแลดู เห็นประตูดุ	คุณแม่เข้าหาอนิจจายังหลับนิ่ง
ลูกมานั่งลงยกมือไหว้	ลูกนี้ช่างอายุเสียจริง จริง
แม่จงเผยบัญชีร	แม่เอ๋ยอย่าได้นอนนิ่ง
หรือว่าโกรธลูกมาร้องอึ้ง	แม่ทำเป็นนอนซิ่งแซ่ว ^{๖๗}
อย่าโกรธลูกเลย	ลูกเคยมาก่อนไร
ให้ลูกขอสมากับแม่ทูนหัว	แม่อย่าว่าลูกนี้ชั่วเป็นคนหยาบช้า
ด้วยลูกมาร้องอยู่ที่นี้	อย่าคิดว่าไม่มีอัยยาศัย
ว่าแม่กำลังจะหลับจะนอน	ลูกนี้มากวนใจ
แม่อย่าคิดปั้นปวนทำเป็นโกรธฮึดฮัด	
ด้วยลูกมาร้องอยู่เชิงแซ่	เมื่อยามแม่จะหลับไหล
เป็นการบุญแม่คุณเจ้าชา	แม่อย่าหาว่าแม่นี้มากวนใจ
ลูกเอากุศลเข้ามาส่งให้	แม่คุณจงรับเอาบุญของลูกไว้
ทำบุญเสียก่อนถึงค้อยนอนอีกใหม่	แม่จอมกระหม่อม แม่จงโปรด
ลูกขอโทษแม่เอ๋ยอย่าได้โกรธซึ่ง	ลูกเอากุศลเข้ามาส่งให้จนถึงเรือน

^{๖๖} คำว่าปลุกในที่นี้หมายถึง การร้องเพลงเพื่อส่งเสียงให้เจ้าของบ้านตื่นขึ้นมาทำทาน เพราะการร้องเพลงรำภา นั้นจะออกเดินร้องกันในเวลากลางคืน สำหรับบทปลุกนี้วิทยากรกล่าวว่าเป็นของเก่าที่จำสืบทอดกันมา

^{๖๗} นอนซิ่งแซ่ว (ภาษาถิ่นตราด) หมายถึง การนอนเหยียดยาวมีผ้าคลุมตลอดตัวมิดชิด (นอนคลุมโปง)

แม่จะทำสักเท่าไรแม่จงตั้งใจให้มัน	แม่เอ๋ยจงตั้งใจอย่าได้คิดฝันเฟื่อง
ลูกมาปลุกเท่าปลุก	แม่ไม่ลุกขึ้นมา
ลูกมานั่งอ่อนนอนจนก่อนคืน	แม่ไม่พื้ร่างกาย
ลูกมานั่งอ่อนนอนจนอ่อนระอา	จะลุกขึ้นมาเจอจากก็หาไม่
หรือว่าโกรธลูกมาร้องอึ้ง	แม่ทำเป็นนอนจะบึ้งไป
ลูกเห็นจะต้องจำทน	อายคนทั้งหลาย
ลูกมาปลุกคุณแม่ไม่ลุกออกมา	ลูกมานั่งอ่อนนอนจนอ่อนใจ
ช่างนอนอยู่ได้นะแม่คุณเจ้าขา	
ลูกมาส่งสำเนียงจนเสียงออกห่าง	สิ้นเร็วสิ้นแรงจนแทบอูรา
ลูกมานั่งอ่อนนอนจนง้อ	คุณแม่คุณพ่อจนถึงชายคา
แม่จะทำบุญหรือโปรดสัตว์	ขอเชิญแม่ตรัสจำนรรจา
แม่ออกมาพูดกับลูกเสียสักคำ	ถึงแม่ไม่ทำลูกก็ไม่ว่า
ขอเผยแพร่คумаคุหน้าแล้วลูกจะลาไป	

บทร้องที่วัด^{๑๖๔}

สงกรานต์คือได้ผ่านพ้น	พวกเราทุกคนได้ผ่านพ้นไป
เราได้ใช้ความคิดบางครั้งก็ผิดบางครั้งก็ถูก	ทั้งทุกข์ทั้งสุขให้รอดพ้นผ่านไป
นับว่าที่ทำยังเป็นกรรมฝ่ายดี	ของท่านยังมีสนับสนุนเอาไว้
วันนี้เริ่มต้นทุกคนตั้งใจ	อันประเพณีคนไทยพ่อแม่ทำมา
เขาทำด้วยจิตไมตรีได้มีความสุข	ละเหตุเกิดทุกข์ชั่วร้ายนานา
เราทุกคนควรรักษา	จะได้นำพาให้สุขสำราญ
วันนี้ทำบุญเกื้อหนุนทางวัด	หลายสิ่งยังขัดทางวัดต้องการ
แต่ขอพวกเราพร้อมใจ	ศรัทธาจัดให้เพียงสิ่งเดียวเท่านั้น
คือปัจจัยตัวหลักที่จะได้ฝึกใช้	ยามขาดสิ่งใดตามแต่จะบริหาร

^{๑๖๔} บทร้องที่วัดนี้ วิทยากรได้แต่งขึ้นเอง เพื่อใช้สำหรับร้องบนศาลาวัด คราวทำบุญในวันสงกรานต์ ทั้งนี้เป็นการดัดแปลงเพื่อความสะดวกของทั้งผู้ร้องและผู้มีจิตศรัทธา

สร้างสาธารณประโยชน์
 เพราะจิตฝ่ายดีมีเป็นทุน
 จะทำอะไรมีใจเป็นหลัก
 ถ้าเราคิดไม่ดีทำไม่ดี
 เราชาวพุทธมีศาสนาเป็นที่สั่งสอน
 เอาเหตุผลเป็นตัวหลัก
 ขอตั้งตนอยู่ในหลัก
 ถ้าท่านมีน้ำจิตคิดทำบุญ
 ถ้าท่านไม่ศรัทธา
 ไปที่พบสุข
 รู้จักศีลรู้จักธรรมประจำอยู่ในใจ
 จะไปสวรรค์สักที
 ที่ร้องผ่านไป
 ลูกหวังจะเอาอะไร
 ที่ชวนทำบุญ
 ประโยชน์ของท่านลูกหลานคงเห็น
 หลายวันผ่านไปท่านคงจะลืมเสียหาย
 ถ้าผู้ใดลืมคุณการบุญไม่ให้
 ออกตัณญาไม่รู้คุณค่า
 จะเป็นผู้ตกอับอาภัพสิ้นดี
 ขอจงคิดถึงเกิดมาชาติหนึ่ง
 ท่านจงรักภักดีต่อเรา
 พระท่านว่าน้ำมหาสมุทรเอามาเป็นหมึก
 เอาแผ่นดินเป็นกระดาษ
 ว่าคำคุณโยเขียนใส่ลงทั่ว
 ไม่พอจะใส่มากมายเหลือประมาณ
 ถ้าคิดเป็นเช่นคนปรกติ
 คุณพระจะได้โปรดดลบันดาล
 บุญจะได้เกี่ยวพันในความปรารถนาดีของท่าน
 อย่าไปพะวงพะวังให้ใจเป็นหลักแก่นมั่น
 แล้วความดีจะได้มายังใจกัน
 สิ่งทุกข์ร้อนจะห่างจากท่าน
 ทุกข์สิ่งประจักษ์สุขสำราญ
 ตั้งใจจงรักเหตุผลนั้นนั้น
 ให้ท่านนี้เป็นเหมือนสะพานที่เราจะเดินทางไป
 ใครเลยจะพาท่านไปได้
 เดือนร้อนเรื่องทุกข์ก็จะได้ห่างหาย
 ระเบียบวินัยมีไว้จงดี
 ระเบียบวินัยไม่มีแล้วจะไปยังใจกัน
 ท่านคงเข้าใจคำพูดเหล่านั้น
 ทุกคนจงเข้าใจขอศรัทธาร่วมกัน
 อุทิศถึงพระคุณบุพการีของท่าน
 ทุกเช้าทุกเย็นก่อนเคยเห็นหน้ากัน
 ว่าเคยมีสายสัมพันธ์
 ความรักจางหายจะโศกเศร้าตลอดกาล
 คำพระท่านกล่าวเล่าเป็นแก่นสาร
 ลูกหลานอับรึยไม่เห็นพระคุณของท่าน
 พบกันครั้งเดียวเท่านั้น
 ความดีของเขาสุดที่เล่าขาน
 เอามาจารึกบรรยายพระคุณของท่าน
 เอาเขียนवादอักษรตัวสำคัญ
 อันพระคุณทูนหัวใส่ทั่วแผ่นดินนั้น
 เว้นแต่ลูกหลานไม่รู้คิดได้
 ท่านควรดำริเป็นผลบุญส่งไป

ลูกหลานทุกคนอย่าเป็นคนจัญไร
 คอยลูกคอยเต้าไม่เห็นเจ้าทำบุญทำทาน
 ตรุษไม่รู้สารทไม่ทำ
 เกิดเป็นสัตว์หมุสัตว์หมาจะเอาอะไรดี
 ระเบียบพระคุณของบุญ
 มานั้นมิดจะได้ไปสว่างเสมือนเห็นทางเดินไป
 ถ้ามีเกิดมิตายเมื่อไรเราจะรู้
 ตายวันตายพรุ่งไม่สะดุ้งหวาดผวา
 เราเกิดเป็นชาวพุทธให้บริสุทธิ์อยู่ในใจ
 ทำทานเป็นอุบายให้ใจลดตระหนี่
 ถ้าท่านไม่มีอุบายใจท่านพองบาน
 พระพุทธองค์ท่านรู้ตรวดจตุจิต
 เพราะกิเลสตัวร้ายที่จะไปนิพพาน
 เราปล่อยเราวางเสียบ้าง
 ท่านจะว่าเรื่องของกูกูรู้ รู้เสียทั่ว
 แต่ถึงคราวจะขาดใจ
 แม้แต่พุทธโธ นะโม ไม่เป็น
 ให้รู้จักรักษาศีลทำทาน
 ให้รู้พระปฏิบัติพระปฏิเวธเหตุกำหนดกาย
 อย่าไปมองภายนอกออกไปสับสน

เมื่อพ่อแม่ตายไปเหมือนสัตว์เดียรฉาน
 ประกาศบอกท่านดอนพระยาส่งไป
 ช่างเป็นกรรมนำพา
 ทำตัวเองว่าไม่รู้รักษา
 เปรียบเหมือนแสงไฟส่องให้
 จะต้องมึระเบียบวินัยติดตัวเรา
 ความตายนั้นอยู่ปลายจมูกนั้นยังง
 จะเอาอะไรนำพาเมื่อถึงยามต้องการ
 เมื่อถึงยามจะตายจะได้ไปตามต้องการ
 จะได้เกิดจิตปรีดีเป็นสมุฏฐาน
 จะเกิดระรานเหตุนั้นเป็นอย่างไร
 สัตว์ที่ท่านอุปติทางประหาร
 แต่ห่วงลูกห่วงหลานยังไปไม่ได้
 ทำใจจะได้สบายนั้นแหละนิพพาน
 โอ้พระคุณทูนหัวรู้ทั่วเบิกบาน
 จะเอาอะไรไม่ได้ทั้งนั้น
 ช่างเป็นกรรมเวรแล้วจะไปทางใดกัน
 หวังพระนิพพานเป็นจุดหมาย
 มองเข้ามาภายในใจของเรา
 ไม่ว่าชีวิตมีจนนั้นจะร่นวาย

เพลงรำภา ส่วนวันที่ ๒

วิทยากร : นายประชุม แสนสวัสดิ์

ค. วังกระแจะ อ.เมือง จ.ตราด

๑๒ เมษายน ๒๕๔๖

บทในตำรา

เอ้อ เออ ...เอ็ง ..เอย

ผมมาถึงหัวบันได

เอ้ย..จะยกมือไหว้

วันนี้ผมพาลูกหลานมาเยือน

ก็ปีใหม่ เดือนก็ใหม่

ผมพาลูกพาหลาน

เอ๋ยว่าปีใหม่ท้ายสงกรานต์

ลูกมาร้องเพลงรำภา

จะนำเงินนี้เอาไปเข้า

ถึงทางวัดเขาติดขัด

คนละเล็กคนละน้อย

แม่ทำบุญกับลูกแล้ว

เอ้อ เออ ...เอ็ง ..เอย

คุณพ่อคุณแม่ทำบุญทำทาน

จะได้พ้นโศกพ้นโลกสงสาร

เพราะว่าผลบุญส่งให้

มาขึ้นชื่อว่าทุกข์

ลูกต้องขอกัยก่อนเอย... (เอชา....จะ)

เสียให้ทั่วทั้งครอบครัว...เรือน

มาเยือนถึงเค... หา (เอชา....จะ)

วันก็ใหม่ ท้ายสงกรานต์

มาร้องเพลงรำ....เอย..ภา (เอชา....จะ)

ขอเชิญคุณพ่อคุณแม่ทำทาน

ด้วยกันเถิดนะแม่..จำ (เอชา....จะ)

ลูกมิได้เอาไปใส่กระเป่า

เข้าไว้ยังวัด ... เอ้ย.. วา (เอชา....จะ)

สารวัตรเขาจะได้เอามาใช้สอย

ก็ตามแม่จะครัท ...เอ้ย.. ธา (เอชา....จะ)

ลูกจะนำเอาไปยังวัดวา

ครัทธาเถิดแม่ใจ.เอ้ย...บุญ (เอชา....จะ)

เสมือนกับแม่ทอดสะพานก็ข้ามยังโล..เอย..ก็ย

พ้นความกันดารแม่จะกลายเป็นสุ ..เอย... ซี

คุณแม่คงได้ความสุข

ก็คงไม่....เอย...มี (เอชา....จะ)

ขอเชิญแม่มาสร้างบุญสร้างกุศล แม่จะได้ไปอยู่ชั้นเบื้องบน
ก็ขึ้นสุรา....ลัย (เอชา....จะ ข้าจะดาละข้า เอชา....จะ)

เอ๋อ เออ ...เอ็ง ..เออย

แม่ได้ยินเสียงกระดานกุกๆ เอ้ยแม่คงลุกออกมาแล้ว
หีบขันทองออกมาล้างหน้า เสียงเจรจายู่แจ้ว....แจ้ว (เอชา..จะ)
เขาเลื่องเขาลือ ว่าคุณแม่นี้มีเงินอยู่ตั้งหลายไหโอดิน
ไปฝังดินอยู่ใต้ถุน ไยเอ๋อจะฝังไว้ทำไมเขี้ยวนะแม่ยอดบุรุษ
คุณแม่จงขุดขึ้นมาทำ....บุญ (เอชา..จะ)
มาทำบุญทำทาน ในวันสงกรานต์วันนี้
แม่เกิดไปแม่จะได้เป็นเศรษฐี เกิดนะแม่...จำ (เอชา..จะ)
แม่ทำบุญกับลูกแล้ว ลูกแก้วจะนำไปยังวัดวา
ศรัทธาเกิดแม่ใจ....ดี (เอชา....จะ ข้าจะดาละข้า เอชา....จะ)

เอ๋อ เออ ...เอ็ง ..เออย

แม่ยามแม่จะให้ แม่ต้องตั้งใจเคารพ
ยกของนั้นขึ้นจบ เหนือพระเก....ศา (เอชา.....จะ)
ค่อยๆคิด แล้วก็อธิษฐานเฉพาะ....หน้า
ขอให้น้ำใจของลูกนี้ใสเด่น เกิดแม่จันทร์วันเพ็ญ
ส่งยังเค...หา (เอชา.....จะ)
แม่ทำกินด้วยน้ำพักน้ำแรง แม่อุตส่าห์ประจบประแจง
มาสู้ทำเอา...มา (เอชา.....จะ)
เวลานี้ก็ถึงระยะ วาระแม่จะทำบุญทำทาน
ขอเชิญแม่อธิษฐาน นอเฉพาะ...หน้า (เอชา.....จะ)
แม่ทำบุญกับลูกแล้ว ลูกแก้วจะขอลา
ศรัทธาเกิดแม่ใจ....บุญ (เอชา....จะ ข้าจะดาละข้า เอชา....จะ)

เอ๋อ เออ ...เอ็ง ..เอย

ว่าไอ้ไอ้เศรษฐีมหาเศรษฐี	แกได้ทำบุญกับลูกแล้ว
ยังเหลือแต่แม่เศรษฐีเรือนไกล	ไอ้หัวบันได....แก้ว (เอชา.....จะ)
ไอ้แม่เศรษฐีเรือนนี้	แกทำบุญกับลูกแล้ว
ลูกแก้วจะขอลา....ไป (เอชา.....จะ)	
กราบกรานวันทา	ลูกต้องขอลาคูณแม่ไปก่อน
ขอให้แม่สวัสดิมีชัย	เสมือนดังลูกให้....พร
ขอเชิญคุณแม่อาชัณพระสาคร	มารอรับเอาพระพรของลูกไว้เอ็งเอย
ก็ฉันให้พรแม่เป่าก็ฉันจะลาแม่ไป (เอชา....จะ ข้าจะตาละข้า เอชา....จะ)	

บทนอกตำรา

เอ๋อ เออ ...เอ็ง ..เอย

ผมมานั่งอยู่ที่หัวบันได	ผมต้องขอกัยก่อน..เอย
วันตรุษวันนี้เป็นวันสงกรานต์	ผมได้พาลูกพาหลานมารำ...ภา (เอชา.....จะ)
ผมจะยกมือไหว้คุณแม่คุณพ่อพี่	ให้หมดทั้งครอบครัวเรือน
คืนนี้ลูกมาเยือน	มาเยือนถึงเค...หา (เอชา.....จะ)

เอ๋อ เออ ...เอ็ง ..เอย

ขึ้นปีใหม่ เดือนใหม่	วันใหม่ทำสงกรานต์
อยากจะชักชวนคุณแม่ทำบุญทำทาน	ตามแต่ศรัทธา.....ธา (เอชา.....จะ)
แม่ทำบุญกว่าจะได้	ถ้าเอี่ยมข้างนอกไม่มีอิฐ
ก็ขอเชิญไปหยิบเงินบาท	อยู่ที่ไหน...เรือน (เอชา.....จะ)

บทร้องต้นสำหรับเกี่ยว

ไอ้แม่เศรษฐีเรือนนี้	เขาว่ามั่งมีเหลือเกิน
มีความเจริญในวัย	ในพระพุทธศาสนานา
ลูกร้องเพลงรำภามา	ก็จวนจะเสียงแหบแห้ง

จะหมดเร็วหมดแรง	เสียแล้วคุณแม่...จำ
ลูกจะขอเอื้อมร้อยสักครึ่งขวดหนึ่งขวด	ตามแต่แม่จะศรัท...ธา
ถ้าทำกับลูกแล้ว	ลูกแก้วก็จะเจริญไปภาย...หน้า

เพลงรำภา ส่วนที่ ๓

วิทยากร : คณะเพลงรำภาวัดบางปรือ

ต. ท่าประตู อ.เมือง จ.ตราด

๑๔ เมษายน ๒๕๔๖

เอ้อ เออ ...เอ็ง ..เอย

เอ๋ยว่าปีใหม่ท้ายสงกรานต์	ขอเชิญคุณแม่พ่อกุณแม่ทำทาน
แม่ทำบุญด้วยน้ำพิกน้ำแรง	ด้วยกันเถิดนะแม่..จำ (เอซา....จะ)
ไอ้แม่เศรษฐีเรือนนี้	แม่อุศสำหรับประจบประแจง
ยังเหลือแต่แม่เศรษฐีเรือนไกล	สู้ทำ....เอย...มา (เอซา.....จะ)
ไอ้แม่ขันทองของลูก	ได้ทำบุญกับลูกแล้ว
ขอให้สวัสดิ์มีชัย	ไอ้คุณแม่หัวบันได....แก้ว (เอซา.....จะ)
ขอเชิญคุณแม่เอาขันพระสาคร	ลูกขอลาแม่ไปก่อน
(เอ็งเอย ก็ฉันให้พรก็ฉันจะจรแม่ไป เอซา....จะ ข้าจะดาละข้า เอซา....จะ)	ก็เหมือนตั้งลูกให้...เอย...พร (เอซา.....จะ)
	มารอรับเอาพรของลูกไว้เอย

เอ้อ เออ ...เอ็ง ..เอย

โบราณเขาร้องเพลงรำภาเข้าวัด	คุณแม่เอ๋ยอย่าได้ขัดเลยนะแม่....เอย..จำ (เอซา....จะ)
ลูกร้องเป็นเพลงรำภา	มิได้เอาไปใส่กระเป่า
พอได้แล้วลูกก็จะเอาเข้าไป	ยังวัด .. ยังวา (เอซา....จะ)
เสียงกระดานกุกๆ	แม่คงลูกกันออกมาแล้ว
ถือขันทองออกมาล้างหน้า	เสียงเจรจาดอกแจ้ว....แจ้ว (เอซา..จะ)

เขาเลื่องเขาลือกันว่า	คุณแม่นี้มีเงินอยู่ตั้งหลายไหโอดิน
เอาฝังดินอยู่ใต้ถุน	ไยเอ๋ยจะฝังไว้ทำไม
เขี้ยวนะแม่ยอดบุรุษ	ทำไมไม่ขุดมาทำ...เอ๋ย...บุญ (เอชา..จะ)
มาสร้างบุญสร้างกุศล	นั่นแหละเป็นผลของเรา
	ประดุจเป็นเงาตามติด....กาย (เอชา..จะ)
ลูกจะประคับประคองสนับสนุน	สำหรับเป็นทุนทุกชาติ..เอ๋ย...ไป (เอชา..จะ)
แม่เศรษฐีเรือนแก้ว	ให้บุญกับลูกแล้ว
ลูกแก้วจะขอลาคุณแม่...เอ๋ย...ไป (เอชา..จะ)	
วันนี้ลูกอุตสาหะมา	ลูกขอลาคุณแม่ไปก่อน
ขอให้สวัสดิ์มีชัย	ก็เหมือนดังลูกให้....พร (เอชา..จะ)
ขอเชิญคุณแม่อาขันพระสาคร	มารอรับเอาพรของลูกไว้เอ๋ย
(เอ็งเอ๋ย ก็ฉันให้พรก็ฉันจะจรแม่ไป เอชา....จะ ข้าจะดาละข้า เอชา....จะ)	

เพลงรำภา ส่วนวันที่ ๔

วิทยากร : นางแจ้ว แสนสวัสดิ์

ต. ท่าประดู่ อ.เมือง จ.ตราด

๓ เมษายน ๒๕๔๖

เอ้อ เออ ...เอ็ง ..เอ๋ย

โบราณचार้องเพลงรำภาเข้าวัด	คุณแม่เอ๋ยอย่าได้ขัดเลยนะแม่....เอ๋ย..จำ (เอชา....จะ)
ลูกร้องเป็นเพลงรำภา	มิได้เอาไปใส่กระเป่า
พอได้แล้วลูกก็จะเอาเข้าไป	ในวัด .. เอ๋ย...วา (เอชา....จะ)
เสียงกระดานกุกๆ	แม่คงลูกกันออกมาแล้ว
ถือขันทองออกมาล้างหน้า	เสียงเจรจาออกแจ้ว....แจ้ว (เอชา..จะ)
เลื่องลือกันว่าคุณแม่มีเงินฝังไว้	ตั้งหลายไหโอดินฝังไว้ใต้ถุน
ขอเชิญคุณแม่ขุดเอาออกมาทำ...เอ๋ย...บุญ (เอชา..จะ)	

คิดสลัดนะตัดตระหนี่	ทำบุญตามมี...ตามได้
ตามแต่คุณแม่จะศรัท...เอ๋ย...ธา (เอชา..จะ)	
มาสร้างบุญสร้างกุศล	นั่นแหละเป็นผลของเรา
ประดุจดั่งเงาตามติด....เอ๋ย...กาย (เอชา..จะ)	
ลูกจะประคับประคองสนับสนุน	สำหรับเป็นต้นทุนทุกชาติ...เอ๋ย..ไป (เอชา..จะ)
ทำบุญกับลูกแล้ว	ลูกแก้วจะขอให้พ้นทุกข์โศก
พ้นโลกสงสารพ้นความกันดาร	เมื่อกลายเป็น...เอ๋ย...ผี (เอชา..จะ)
ความเจ็บก็จะหาย	ความไข้ก็จะสร้าง
ขอเชิญทำบุญเกิดนะคุณแม่...เอ๋ย (เอชา..จะ)	
นานนานจะมีสงกรานต์	ยินดีเกิดคุณแม่.....จำ (เอชา..จะ)
จะมีสิ่งของใดๆ	ก็ให้อามาก่อน..เอ๋ย (เอชา..จะ)
แม่จะทำบุญด้วยข้าวสารสักแฉ่ง	หรือแดงสักผล
เชิญแม่สร้างกุศลกันเกิดนะแม่....จำ (เอชา..จะ)	
ถ้าแม่จะเอาสิ่งของนั้นมาให้	แม่ควรทำใจเคารพ
ยกสิ่งของนั้นขึ้นจบ	เหนือพระเก...เอ๋ย..ศา (เอชา..จะ)
ตั้งใจอุทิศแล้วค่อยๆพิชฐาน	ขอเดชะผลทานบันดาล...เอ๋ย...ให้ (เอชา..จะ)
เอ๋ยจากก็จะจร	ลูกต้องขอลาคุณแม่ไปก่อน
ขอให้สวัสดีมีชัย	ก็เหมือนดังลูกให้...เอ๋ย..พร (เอชา..จะ)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค. เพลงเดินบาตรข้าวสาร

เพลงเดินบาตรข้าวสาร ส่วนตอนที่ ๑

วิทยากร : นายอำเภอ ไพ สร้อยแสง อายุ ๕๘ ปี

ต. ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เพลงพวงมาลัยสวมคอ

พวงมาลัยสวมคอ	รอไปก่อนนารี
นานนานฉันผ่านมาที	นานนานฉันผ่านมาที
ดวงชีวิที่จะขาดรอน	ดวงชีวิที่จะขาดรอน
อรชรแม่พวงมาลัย	ชะ อรชรแม่พวงมาลัย

เพลงคอห้อยเป็นผง

คอห้อยคอห้อยเป็นผง	แม่โถมยงขอน้ำกินที
น้ำป้อฉันก็ไม่เอา (ซ้ำ)	ฉันอยากได้เหล้าสี่สิบดีกรี
คอห้อยคอห้อยเป็นผง	แม่โถมยงขอน้ำกินที
น้ำป้อฉันก็ไม่เอา (ซ้ำ)	ถ้าไม่ได้น้ำเหล้าหน้าขาวก็ยังมี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพลงกะโปนอย

กะโปนอย กะโปนอย กะโปนอย
 นอยหน้อยนอย หน้อยนอยหน้อยนอย^{๑๖๖}
 ฉับฉิ่งกระดิ่งเป็นเพลง ฉับฉิ่งกระดิ่งเป็นเพลง
 ก็มาเป็นบรรเลง เป็นเพลงฮ้าวาย

เพลงลูกคลื่น

ลูกคลื่นกระเซ็นกระชัด พายจัตฉั่นกล้วยเรือล่ม
 พายเรือทวนลม ฉั่นกล้วยเรือล่มพายจัตพายจัต

เพลงเดินบาตรข้าวสาร ส่วนตอนที่ ๒

วิทยากร : คณะเพลงเดินบาตรข้าวสาร

ด. ท่าโสม อ. เขาสมิง จ. ตราด

๑๖ เมษายน ๒๕๕๗

เพลงอยุธยาเมืองเก่า

อยุธยาเมืองเก่าของเราแต่ก่อน จิตใจอารณ์มาเล่าสู่กันฟัง
 อยุธยาแต่ก่อนนี้ยัง เหมือนดังเมืองทองของพี่น้องเผ่าพงศ์ไทย
 เดียวนี้ก็เป็นเมืองเก่า ชาวไทยแสนเศร้าถูกข้าศึกกรุกราน
 ชาวไทยทุกคนหัวใจร้าวราน ข้าศึกเผาผลาญแหลกลาญวอดวาย

^{๑๖๖} เมื่อถึงเนื้อร้องนี้ ผู้หญิงจะทำท่าทางเอามือทั้งสองข้างลูบและส่ายสะโพกไปมา

เพลงเดินบาตรข้าวสาร ส่วนที่ ๓

วิทยากร : นางวิมล เพชรรัตน์ อายุ ๕๑ ปี

นางสมโภชน์ มนัสสนิท อายุ ๖๐ ปี

ต. ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

เพลงแห่นางแมว

นางแมวเอ๋ย	มีแก้วนัยน์ตา
ขอฟ้าขอฝน	ขอน้ำมนต์มารดหัวนางแมว
ขอเบี้ยค่าจ้าง	ฉันทามนางแมวมา
เดือนห้าเดือนหก	ฝนไม่ตกบ้างเลย
พ่อตาลูกเขย	นอนมือเกยหน้าผาก
แม่มีลูกมาก	ตาผ่อน ^{๖๖} ร้อนกัน
นางแมวเอ๋ย	มีแก้วนัยน์ตา
ขอฟ้าขอฝน	ขอน้ำมนต์มารดหัวนางแมว
ขอเบี้ยค่าจ้าง	ฉันทามนางแมวมา
เดือนห้าเดือนหก	ฝนไม่ตกบ้างเลย
พ่อตาลูกเขย	นอนมือเกยหน้าผาก
แม่มีลูกมาก	เจ็ทหอมร้อนกัน

^{๖๖} ตาผ่อนนี้ คือ กังผ่อน มนัสสนิท (ถึงแก่กรรม) ปู่ของลุงอำไพ สร้อยแสง กับป้าสมโภชน์ มนัสสนิท ท่านเป็นคนสนุกสนาน จึงเดิมคำร้องว่า "ตาผ่อนร้อนกัน" และเมื่อถึงท่อนนี้กังผ่อนก็จะเปิดโล่ง "ร้อนกัน" คือสายสะโพกไปมา เป็นที่ขบขันของชาวบ้าน ต่อมาในการเดินบาตรข้าวสาร ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ คณะเพลงเดินบาตรข้าวสารก็มีคุณป้าถนอมที่เป็นคนสนุกสนาน ต้องการเลียนท่าทางของกังผ่อน จึงมีการแปลงเนื้อร้องเป็น "เจ็ทหอมร้อนกัน"

เพลงเดินบาตรข้าวสาร ส่วนวันที่ ๔

วิทยากร : นายเชาวน์ มนัสสนิท อายุ ๕๒ ปี

ต. ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗

สุดาดวงไ้แม่พวงดอกสร้อย	สาวน้อยออกมาราวง
ชะเออเอ้อเอย	ชะเออเอ้อเอย
ปลุกข่ากลายเป็นกัตะไคร้	น้องปลุกกระชายกลายเป็นต้นขิง
มันสงสัยใจนัก ชะเออเอ้อเอย	ว่าพี่จะรักน้องไม่จริง ^{๑๑๘}

เพลงเดินบาตรข้าวสาร ส่วนวันที่ ๕

วิทยากร : นางวิมล เพชรรัตน์ อายุ ๕๑ ปี

ต. ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

๑๑ เมษายน ๒๕๔๗

เพลงคอแห้งเป็นผง

คอแห้งคอแห้งเป็นผง	แม่โถมยงขอน้ำกินที่
ใครหนอเป็นผู้จัดส่ง	ให้แม่คิ้วโก่งจัดส่งให้พี่ที่
คอแห้งคอแห้งเป็นผง	แม่โถมยงขอน้ำกินที่
ใครหนอเป็นผู้จัดส่ง	ให้แม่โถมยงจัดส่งให้พี่ที่

^{๑๑๘} เพลงนี้วิทยากรกล่าวว่า เป็นเพลงที่แต่งโดยบิดาของวิทยากรเอง คือ นายรวม มนัสสนิท (ถึงแก่กรรม) ซึ่งวิทยากรกล่าวว่า บิดาได้แต่งเพลงเดินบาตรข้าวสารไว้หลายเพลง แต่ปัจจุบันนี้สมุดเพลงนั้นหายไป แล้ว และไม่ค่อยมีใครจำได้แล้ว

เพลงบ้านนี้เป็นบ้านของใคร

บ้านนี้เป็นบ้านของใคร เจ้าภาพไปไหนหายหน้าหายตา
 ฉันทมาขอทานแล้วหนา หายหน้าหายตาไปไหน
 บ้านนี้เป็นบ้านของใคร เจ้าภาพไปไหนหายหน้าหายตา
 ฉันทมาขอทานแล้วหนา หายหน้าหายตาไปไหน

เพลงเดินบวทรช้าวสาร ส่วนตอนที่ ๖

วิทยากร : นายอำไพ สร้อยแสง อายุ ๕๘ ปี

ต. ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด

๑๑ เมษายน ๒๕๕๗

วันนี้เป็นวันหนอว่าสงกรานต์ ก็พวกเราชาวบ้านมากันหน้อย
 ช่วยช่วยหาข้าวสาร เพราะหลายคนเขามารอคอย
 พวกเราไปช่วยกันหน้อยเถิดหนา เชิญเอาข้าวสารหรือว่าเงินทองมา
 เพื่อเอาไปวัด...วา

ศูนย์วิทยพัทยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ภาพการร้องเพลงบอกบุญของคณะเพลงบอกบุญ จังหวัดตราด

ก. คณะเพลงขอทาน

ภาพ ๑ แม่เพลงขอทานวัดท่าพริกขณะเดินทางไปร้องเพลงขอทาน
ในตัวเมืองจังหวัดตราด เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖

ภาพ ๒ แม่เพลงขอทานวัดท่าพริกขณะร้องเพลงขอทาน
ในตลาดสดเทศบาลจังหวัดตราด เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖

ภาพ ๓ ชาวบ้านรดน้ำสงกรานต์กับคณะเพลงขอทาน

ภาพ ๔ แม่เพลงขนุน ทวีผล (นั่ง) ขณะร้องเพลงบอกบุญในตลาดสด

ภาพ ๕ แม่เพลงขอทานกำลังร้องเพลงขอทานเพื่อขอหมวกให้กับผู้วิจัย

ภาพ ๖ คณะเพลงช่วยกันตรวจนับเงินที่ได้ภายหลังจากร้องเพลงขอทานเสร็จ

ภาพ ๗ คณะเพลงขอทานวัดท่าพรึก ขณะเดินทางไปร้องเพลงบอກบุญ
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๘ แม่เพลงคนหนึ่งเหมารถโดยสารตามมาสวมทบคณะเพลง
ขณะเดินทางไปร้องเพลงบอກบุญที่ตัวเมืองจังหวัดตราด เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๙ คณะเพลงขอทานวัดท่าพริก ขณะเข้าไปร้องเพลงบอกบุญในตัวเมืองตราด
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๑๐ แม่เพลงกำลังร้องเพลงขอทานเพื่อเรียโรคนที่นั่งอยู่ในรถ
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๑๑ ขณะเพลงขอทานวัดท่าพริก ระหว่างไปร้องเพลงบอกบุญในโรงพยาบาลตราด
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๑๒ แม่เพลงกำลังร้องเพลงขอทานที่ร้านทองแห่งหนึ่ง
ขณะเดินทางไปร้องเพลงบอกบุญที่ตัวเมืองจังหวัดตราด เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๑๓ ปฏิบัติการระหว่างชาวบ้านกับคณะเพลงขอทานวัดท่าพรุก
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๑๔ ผู้ปกครองกำลังฝึกลูกหลานให้ทำบุญกับคณะเพลงขอทาน
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๑๕ แม่เพลงวัดสุวรรณภักดีกำลังแสดงหนังสือชี้แจงเรื่องการบอกบุญของวัด
จากเจ้าอาวาสวัด ขณะเดินทางไปร้องเพลงบอกบุญ เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพ ๑๖ แม่เพลงวัดสุวรรณภักดีกำลังร้องเพลงบอกบุญในตลาดสดเทศบาลจังหวัดตราด
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพ ๑๗ แม่เพลงวัดสุวรรณภักดีกำลังแสดงหนังสือชี้แจงจากเจ้าอาวาสให้ชาวบ้านดู
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๑๘ แม่เพลงswing วงศ์ทอง แม่เพลงขอทานวัดสุวรรณภักดี ขณะร้องเพลงในตลาดสด
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๑๙ ชาวบ้านกำลังทำทานกับคณะเพลงขอทานวัดสุวรรณภักดี
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๒๐ ชาวบ้านเลี้ยงเครื่องต้มแก่คณะเพลงขอทานวัดสุวรรณภักดี
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๒๑ ชาวบ้านทุ่งไถ่ดัก (ชาวซอง) กำลังสาธิตการร้องเพลงขอทานให้แก่ผู้วิจัย
ที่วัดสุวรรณภักดี ในวันทำบุญสงกรานต์วันสุดท้าย พ.ศ. ๒๕๔๖

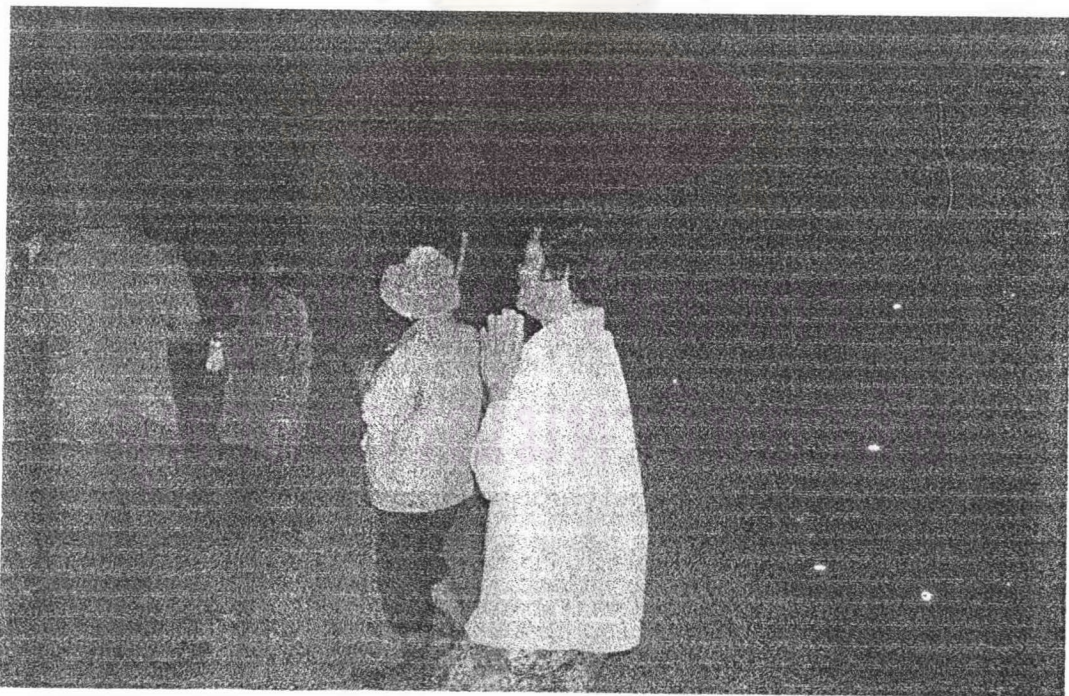

ภาพ ๒๒ ชาวบ้านทุ่งไถ่ดัก (ชาวซอง) กำลังสาธิตการร้องเพลงขอทานให้แก่ผู้วิจัย
ที่วัดสุวรรณภักดี ในวันทำบุญสงกรานต์วันสุดท้าย พ.ศ. ๒๕๔๖

ข. คณะเพลงรำภาข้าวสาร

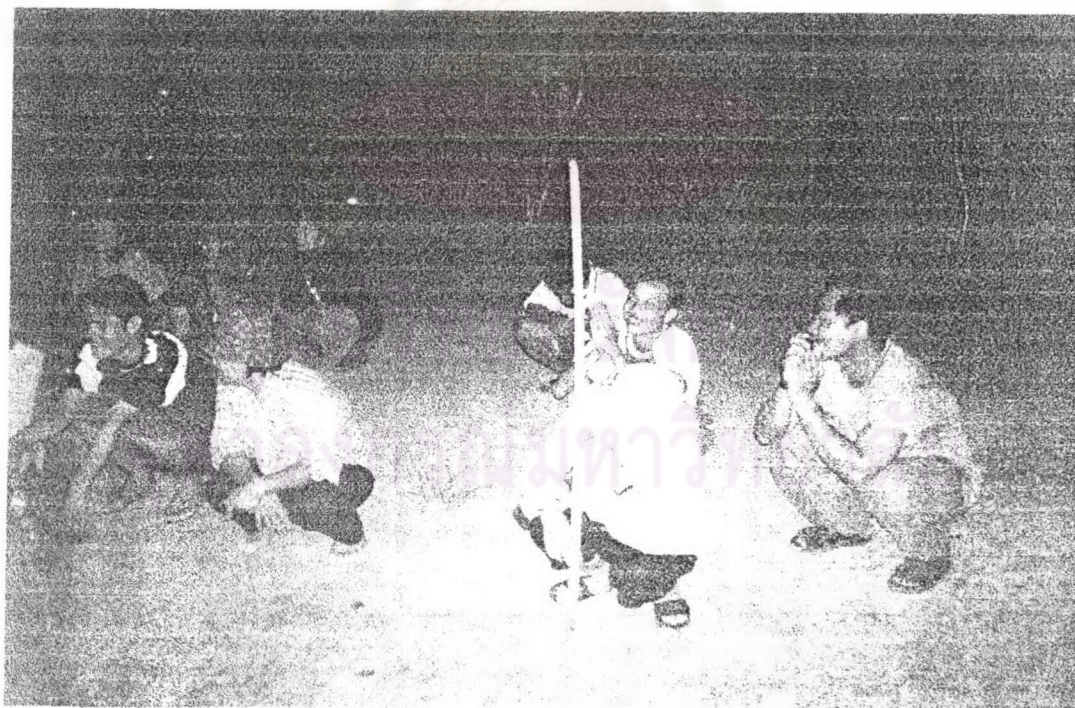
ภาพ ๑ คณะเพลงรำภาข้าวสารวัดบางปรือกำลังนั่งรถไปบอกบุญในหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖

ภาพ ๒ คณะเพลงรำภาข้าวสารวัดบางปรือขณะเดินบอกบุญในหมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖

ภาพ ๓ คณะเพลงรำภาขาวสารวัดบางปรือขณะร้องเพลง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖

ภาพ ๔ คณะเพลงรำภาขาวสารวัดบางปรือขณะร้องเพลง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๖

ค. คณะเพลงเดินบาตรข้าวสาร

ภาพ ๑ คณะเพลงเดินบาตรข้าวสารกำลังออกเดินทางจากวัดท่าโสมเพื่อไปบอกบุญในหมู่บ้าน
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๒ คณะเพลงเดินบวตรข้าวสารวัดท่าโสมกำลังร่ายรำอย่างสนุกสนาน
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ภาพ ๓ ชาวบ้านกำลังทำทานกับคณะเพลงด้วยข้าวสาร
เมื่อเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.๒๕๔๗

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายอภิรักษ์ณ์ เกษมผลกุล เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ตำบลท่าพริก อำเภอเมือง จังหวัดตราด สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจาก คณะศึกษาศาสตร์ สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อปีการศึกษา ๒๕๔๔ และในปีต่อมา ได้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำเร็จการศึกษาในภาคเรียนต้น ปีการศึกษา ๒๕๔๗ ระหว่างศึกษา ได้รับทุนส่งเสริมการศึกษาจากสมาคมนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในปีการศึกษา ๒๕๔๕ ทุนส่งเสริมการศึกษาและทุนผู้ช่วยสอนจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๔๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย